

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tarife
și învoială. — RECLAMR pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 34.)

„GAZETA” ieșe în 16-ore (1
Abonamente pentru Anul 1904:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
ABONAMENTUL pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 80. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un asem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 183.—Anul LXVII.

Brașov, Vineri 20 August (2 Septembrie).

1904.

Un nou an școlar.

(a) Suntem în ajunul redeschiderii școlilor.

După vacanța de două luni, elevii se vor aduna din nou în orașele unde se află gimnaziile spre a-și urma mai departe studiile.

Unele din gimnaziile însă, cari își încep cursurile după călindarul cel nou, au reluat deja cu ziua de astăzi firul activității întrerupte înainte de asta cu două luni.

Inceputul unui an școlar este împreunat întotdeauna cu nouă griji. Îngrijii sunt băieții, îngrijii mai ales părinții și îngrijii suntem cu toții, cari ne ocupăm cu viitorul neamului nostru, și cărora ne este legată de inimă creșterea tinerelor generațiuni, garanția viitorului.

S'au schimbat împrejurările pe terenul învățământului secundar, așa că cei ce au învățat la gimnaziu înainte de asta cu 20—30 de ani stău uimiți și abia își pot explica schimbările săvârșite într-o epocă atât de scurtă.

Schimbările acestea s'au făcut și în bine și în rău.

Să le luăm pe rând:

În bine s'au schimbat condițiile de întreținere, căci pe când înainte de asta cu 20—30 de ani elevii veniți din mari depărtări, din cauza lipsei mijloacelor de comunicațiune și din cauza sărăciei, se luptau adese-oră cu cea mai neagră miserie, astăzi prin căile ferate construite pe toate văile, depărtările, au dispărut sau s'au micșorat, er prin internate, burse (stipendii), mese gratuite, înființate și întreținute de omenii milostivi, — miseria s'a alinat în cea mai mare parte.

Un elev talentat, sirguincios și cu purtări bune, astăzi nu se mai poate teme că va fi nevoit a-și in-

terupe studiile din cauza sărăciei. În tot cursul secundar și chiar și la universitate, i-se dă ajutor și ocrotire. Studentul bun n'are, decât să-și facă datoria: să învețe și să se porte bine. De întreținerea lui se îngrijesc fundațiunile omenilor generoși până va eși gata cu diploma în mână.

Acesta este așadar un progres, de care tot Românul trebuie să se bucure.

Am dis însă, că s'a făcut și o schimbare în rău.

Care este aceea?

Schimbarea în rău este că mulți dintre părinții cari au copii în vrista de școlă prea se lasă ademiniți de nădejdele viitorului și tac sforțării prea mari întru creșterea copiilor lor la școli mai înalte, — chiar și când ved destul de bine, că n'au talent pentru carte și n'au sirguința cuvenită. „Decă nu l'oiu pute face avocat séu doctor — va fi bun de popă”, își dice câte un părinte, uitând, că or-ice carieră cere, ca omul să fie om întreg, la locul lui, — și că mai ales pe cariera preoțescă se cere acésta.

Rivna greșită a unor părinți ne va aduce primejdia — și ni-a adus-o chiar în parte — că se va înmulți numărul tinerilor cu pregătire insuficientă, omenii cu pregătire de mântuială, neisprăviți, și vecinic nemulțumiți, cari ori în ce slujbă ar ajunge, trebă bună nu vor face.

Aceștia sunt proletarii intelectuali!

Avem noi trebuință de asemenea omenii mai ales în timpurile grele ce le străbatem, când de la fie-care bărbat pus ca povățuitor în slujbă fie cât de mică, se cere să fie întreg și conștient de datoria sa?

Și decă părinții nu zoriau așa cu vreme fără vreme să-l îndope cu carte pentru care nu avea tragere

de inimă, — ci îl îndreptau pe cariera meseriilor, a comerțului, acolo de sigur ar fi ajuns un om întreg, care și-ar fi adus folos șie-și și nemulului din care face parte.

Din când în când se publică câte o statistică despre comerțanții și meseriași, cari se hrănesc și se îmbogățesc în mijlocul populațiunei române. În toate ținuturile române sunt în majoritate străini. De ce? Fiind-că Românul n'a îmbrățișat până acuma carierele acestea atât de cinstite și atât de banoșe.

Trebuie să ajungem odată la convingerea, că nu e bine așa, cum a fost până acuma, și odată ajunși la acésta convingere, să nu ne rușinăm a ne da copiii la meșteșug și comerț, mai ales decă au tragere de inimă și talent pentru aceste cariere.

Să lăsăm pe cei-ce învață bine să-și urmeze studiile la gimnaziu și alte școle înalte, der să nu-i silim, cu vreme fără vreme și pe cei-ce nu au dragostea de carte a se chipui cu studiul numai pentru ambiția greșită a părinților de a-și vedé copiii „omenii absoluți”.

Revista politica.

Brașov, 19 August v.

Primejdia de care sunt amenințate școlile noastre populare confessionale prin faimosul proiect al ministrului Berzeviczy, este înțelėsă de toți Români, cărora le zace la inimă sörtea și viitorul neamului românesc. O înțeleg toate naționalitățile nemaghiare din țera acésta, din clipa ce se scie, că politica actuală maghiară urmărește ținta de a consolida rassa maghiară prin cucerirea celorlalte rasse și prin contopirea lor în elementul unguresc, — adecă

prin desnaționalisare. Din cauza acésta nu putem de cât să ne bucurăm vedënd, că dăscălii noștri, pētrunși de însemnătatea cauzei în serviciul căreia muncesc și conșcii fiind de pericolul ce amenință acésta cauză prin noul proiect al „reformei” învățământului poporal, își ridică și ei glasul de protestare contra acestui proiect.

C'un bun și vrednic exemplu a premers în privința acésta Reuniunea învățătorilor români aradan. În adunarea, ce s'a ținut Lună la Șiria, membrii acestei reuniuni au luat la temeinică discuție proiectul de lege al ministrului Berzeviczy, pe care l'au criticat din punct de vedere pedagogic și metodic. Adunarea a luat apoi rezoluțiunea să se facă o remonstrație motivată împotriva proiectului, care să se trimită ministrului de culte și instrucțiune publică pe calea consistorului român gr. or. din Arad.

Vorba fiind de acest proiect, mai adaugem, că Consistoriul bisericeii evanghelice săsesce din Sibiu a hotărit di-tele aceste să adreseze ministrului Berzeviczy un memorandum în contra proiectului de reformă a învățământului poporal. În memorandum proiectul e combătut din punct de vedere pedagogic și al autonomiei bisericeii.

Mare bucurie este érašii în tabăra israilului unguresc. Ministrul comun de răboiu Pitreich a dat di-tele acestea o ordonanță privitoare la maghiarizarea corespondenței oficiale în armata comună. Cu abatere dela ordinul dat la 19 Noemvrie 1903, în care limbei maghiare i-se dădea loc alătura de celelalte limbi de regiamente, ordinul cel mai nou dispune că toate autoritățile militare sunt obligate a primi adresele redactate în limba maghiară. Rezolvirea adrese-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Prândul.

Roșiorii și călărașii noștri la sfârșitul lunei lui August erau la Dolny-Etropol, aprópe de podul de piatră de peste Vid. Santinelele se întindeau spre miază-noapte până la Bivolar și spre miază-zi până la Dolny-Dabnic, unde erau Rușii lui Loș-careff.

În dimineața de 28 August pe la cinci césuri, după-ce porniră iscódele, începú a-se pregăti máncaarea, máncaarea ca pe vremea aceea: zamă lungă ca s'ajungă, porumb copt, pesmete sălcii și alte bunătăți de acestea. Căii ronțăiau liniștiți ovésul și porția de fén și flăcării umblau printre ei, potrivind halaturile și cercetând chingile.

Călărașii de la garda-mare, din dreptul podului de peste Vid, așteptau vesti de la Turci. Er până una-alta Neculai Pintilie frunțașul ajutat de câți-va soldați, rinduse în jurul unui jar strașnic, în colóne de atac, câte-va batalióne de păpușoi. În preajma focului stăteau cinchiți oăprari și oșteni și ascultau pǎlavrele frunțașului Pintilie.

Vremea era limpede și liniștită și deasupra Vidului plutea încă cęta dimineții. În urmă prin marginea porumbiștelor, ori pe drumul singuratic al Dolny-Etropolului se strecurau călăreți în tăcerea dimineții. O linisce mare plutea din cer. La răsărit se grămădiseră munți de nori și o umbră posomorită umplea întinderile de jos, numai sus în limpedimea văduhului, unde cântau vesel ciocărliele, săgetau fășii luminoșe.

Frunțașul Pintilie își muștra ajutoarele:

„Mă Gavril Lungu! mă dihanie! când e vorba să te îndopi, te pricepi, dar un păpușoiu nu ești în stare să întorci la vreme. La ce ți-e gândul? Ți-a stat pântecile de santinelă și-acuma i-e fóme?... Las c'o să crapă acuși nu te teme, de-au să-ți părăe fáloile!”

Gavril Lungu țiganul rinji cu bună-tate, apoi începú a întorce iute porumbii. Li apuca cu două degete, li răsucea, apoi își scutura mâna friptă și și-o ducea la gură, suflând intrânsa.

„Is fierbinți al dracului, domnule frunțaș!”

— Or fi fiind mă camarade! da's și bunii al dracului!”

Celelalte ajutoare urmăreau cu cea mai mare băgare de sémă rumenirea bóbeler,

ca și cum ar fi fost vorba de viétă și de mörte. Er frunțașul Neculai îi ținea de scurt, numai din când în când obrazul lui ars de vânturi, cu ochii foarte vioi, se lumina într-un zîmbet posnaș: atunci svírlea o glumă, care aducea o rađă de sóre pe toate fețele.

În jurul șirurilor cinchite, umblau ofițerii. Vorbeau de Pl-vna, de Opanez, de Osman și priveau în zare peste Vid, cu binocurile. Der în depărtări nu se vedeau decă fantasmele albe ale negurilor. Incet-incet însă hohotirile înăbușite ale celor cari coceau păpușoi și ale privitorilor îi căștigă. Își lăsară binocurile să atirne și se apropiară și ei.

„Trăiți domnule căpitan, dișe frunțașul Pintilie, aici se pregătesce mare ospăț.”

— Or fi bunii porumbii mă Pintilie?

— Care nu se mai află, domnule căpitan! Mierea lui Dumneșeu!

— Atunci ia svărle unul încóce mă camarade.

Pintilie alese căți-va porumbi bine copti, se sculă, trecú printre rânduri și i împărți căpitanului și ofițerilor.

„Așa friptură rar înțilnesci, vorbi el, întorcându-se la locul lui. Nicé Cazacii ieră când au trecut pe la Trestenie, n'au do-bândit ceva mai de sémă.

— Der ce-au făcut Cazacii eră la Trestenie? întrebă căpitanul cu gura plină.

— Ce să facă, trăiți domnule căpitan, au dosit un godac de un an. Îți era mai mare dragul, să te uiți la el. Și să veđi cum l'au curățit și l'au grijit: neam de neamul lui nu cred să fi avut așa cinste.

— Cum mă, s'au apucat să fure? cum se póte?

— D'apoi păpușoi oređi că i-am cumpărat, domnule căpitan?

Și frunțașul începú a împărți friptura la cei din jur. — Decă omenii áștia de pe aici parcă-s păgăni... Amarnice suflete! Să vadă că te întinđi la pământ și mori de sete și nu ți-ar da un strop de apă.

— Așa-i! strigă un sublocotenent pitic, poreclit Clopot, pentru-că de obicei nu-i mai tăcea gura. Eu i-am veđut domnule căpitan, cu ochii mei cum au ascuns máncaarea când am intrat în casă. Și pe loc au început a-se văeta, că na'u și na'u și er n'au! Cum să te porți cu așa omenii?

— Bine așa-i, — dișe căpitanul mușcând cu poftă din porumb, — der legea-i lege...

— Legea-i lege!... strigă Clopot crăcănindu-se și dând din mână, der soldatul, care suferă și tace să móră de fóme? Și începú a-se răsuci în loc și a re

lor ce se scriu unguresce trebuie să se facă în limba maghiară, ér resolvirea adreselor, ce s'au scris în alte limbi, trebuie să se facă în limba de serviciu a armatei. Trupele recrutate în Ungaria vor corespunde cu autoritățile și cu persoanele private, în orî ce împrejurări, unguresce. Pentru trupele, cari nu sunt recrutate în Ungaria, dér cari sunt dislocate aici, ordinul dispune, că în cas când comandantii nu cunosc în de-ajuns limba maghiară, corespondența se face în limba germană și maghiară.

Insemnătatea principiară a acestui ordin — dice o foie vieneză — zace în aceea, că pentru prima oră se iau dispozițiuni de serviciu separate pentru partea recrutată din Ungaria a armatei comune, cu alte cuvinte se face deosebire între *armata ungară și armata neungară*.

Etă așa-dér o nouă concesione din cele mai însemnate, ce se face limbei maghiare în armata comună.

De-o vreme încóce auđim mereu vorbindu-se de *neînțelegeri între Austro-Ungaria și Italia*. Într'un comunicat oficios austriac, pe care-l publică „Politische Correspondenz“, se condamnă agitațiunea antiaustriacă în Italia, mai cu semă aceea, care se face prin jurnale. Comunicatul dice, că raporturile italo-austriace sunt prezentate în mod fals și periculos. Se inventează neînțelegeri în cestiunea peninsulei balcanice, în vreme ce se scie, că resolvirea cestiunei balcanice nu atérnă numai de Austria și Italia, ci ea interesează pe tóte celelalte puteri europene.

Guvernele din Viena și Roma sunt dureros surprinse, că se vorbesce atât în Austro-Ungaria, cât și în Italia de posibilitatea unui răsboi între aceste țeri, pe când cele două guverne fac tot posibilul, pe baza alianței, de a evita orî-ce neînțelegeri între ele.

O voce rară în felul ei se aude prin organul guvernamental bulgar „*Now-Wieh*“ despre o reapropiere între *România și Bulgaria în cestiunea macedoneană*. Etă ce scrie numitul diar:

„In sfîrșit Românii macedonenii au observat, că întrebunțând limba grecescă în biserica lor, își primejduesc individualitatea națională. Ei, decî, s'au hotărît să facă ceea-ce au făcut Bulgarii. Lupta se întinde acum în tótă Macedonia. Românii macedonenii vor învinge, deórece

România îi sprijinesce la Constantinopol, ér Pórta are tot interesul, ca să micșoreze influința patriarhatului grecesc. Elementul bulgar va avé folos din victoria Românilor macedonenii. Cu elementul românesc ușor ne putem înțelege. Comunitatea de interese va ajuta la o reapropiere între România și Bulgaria. Trebuie ca Bulgarii să persiste în această atitudine, care favorizează și interesele bulgăresc...“

Ajutóre pentru incendiați.

Pentru Românii nenorociți prin incendii din comunele Cămpeni, Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbăca) și Mădăraș (Sătmár) — au mai intrat la Redacțiunea diarului nostru următoarele sume:

Din Brașov de la d-nii: Petru Nemeșiu 10 cor., căpitan Popa 5 cor., Ioan Dușoiu 2 cor., Nicolae Dușoiu 2 cor., Dr. Ioan Moșoiu 5 cor., Vasile Vlaicu 2 cor., Ioan G. Eremie 2 cor., N. Grădinar 2 cor., Ioan Aron director 5 cor., I. Avrigeanu 2 cor., Stefan Medean 2 cor., Dumitru Pop 1 cor. suma 40 cor.

Din Tohanul-vechiu: Moise Brumboiu 2 cor.

Din Deva: de la Dr. Alecsandru L. Hossu (pentru Cămpeni) 10 cor.

Din Cehul-Selagului: de la d-l Florian Cocian avocat 10 cor.

Din Caransebeș: de la Teodora și Vasile Literat 10 cor., de la sergentul-major c. ș. r. George Ianculescu 2 cor. pentru incendiații din Cămpeni Suma 12 cor.

Din Budapesta: de la d-l Dr. Victor Nemeș 5 cor. pentru incendiații din Cămpeni.

Din Giergio-Tulgeș: de la d-l Mihail Ittu forestier reg. u. 10 cor.

Din Șomcuta-mică: pentru incendiații din Cămpeni de la Iosif Orian protopop 5 cor., de la d-na Ludovica Cămpeanu văduvă 2 cor. și de la Lica Chira 1 cor. Suma 8 cor.

Prin d-l protopop Ioan Bulbuc de la credincioșii din *Mintiul-român* pentru incendiații din Sotelec 5 cor.

Suma	102 cor.
Transport din Nr. de la	
15 (28) August	236 „ 80 bani.
Suma totală:	338 cor 80 bani.

Sumele intrate până eri s'au și trimis la destinațiune. Ajutórele destinate pentru incendiații din tóte comunele de mai sus au fost împărțite aproximativ după mărimea pagubelor suferite de fie-care comună.

Mulțumind în numele celor lipsiți generoșilor contributori, animăm

tot-odată pe toți să le urmeze cât mai iute, căci cel-ce le dá iute, dá de două-ori mai mult.

Răsboiul ruso-japones.

La Petersburg și la Tokio, Rușii și Japoneseii, cu inimile strînse, așteptă rezultatul luptei celei mari, ce s'a început în jur de Liaoyang. Japoneseii cu trei armate, au deschis atacul împotriva armatei lui Kuropatkin și se dice, că nu mai puțin de o jumătate milion de soldați stau ađi pe câmpul de bătălie dela Liaoyang. Armatele japoneze, cari ase-dieză Liaoyangul se dice că numără 300,000 de ómeni cu 940 tunuri, ér armata lui Kuropatkin numără 250 mii ómeni cu 670 tunuri. Rușii sunt decî, inferiori în număr și mai puțin tari în ce privesce artileria. Etă ce se vestesce despre acest început de luptă, care pare a fi decisivă:

Corespondentul de pe câmpul de răsboi al diarului „*Lokalanzeiger*“ din Berlin anunță cu data de 30 August din Liaoyang: *Lupta decisivă a început ađi dimineța la órele 4*. Bubuitul tunurilor se aude neîntrerupt întrețesut cu răpăit de pusei. Duelul de artilerie e așa de formidabil, încât dealurile pe cari sunt aședate tunurile, par *nisce vulcani, cari varsă foc*. Japoneseii au început atacul spre răsărit de Liaoyang. Infanteria japoneză a înaintat cu obiceiul ei avént de-alungul rîului Taichiho, însă *Rușii au respins'o*. Japoneseii au dat îndêrêt. Rușii se încred în puterile lor. Ei luptă cu multă ardóre *Forțele ruso-japoneze, cari s'au ciocnit ađi, se urcă în total la mai mult de o jumătate milion de ómeni*.

— *Wiener Tageblatt*“ primesce următoarea depeșă din Liaoyang: Câmpul pe care se dá bătălia decisivă are o întindere colosală. El este un semicerc cu un diametru de 14 kilometri. Bubuiturile tunurilor devin tot mai tari. Pe la 11 óre (30 Aug.) bateriile rusesce au fulgerat colónele japoneze, cari încercau să forțeze centrul trupelor rusesce. Japoneseii n'au trecut încă rîul Taichiho. Se crede, că lupta va dura mai multe zile.

— Corespondentul diarului „*Berliner Tageblatt*“ telegrafizează: De la óra 5 dimineța se aude neîntrerupt o viuă canonadă în direcție sudică. S'a început focul artileriei din ambele părți. Eri séră Japoneseii au încercat să cucerească o pozițiune rusescă spre apus de stațiunea căii ferate, însă au fost respinși.

— „*Daily Mail*“ primesce amănunte despre prima fasă a marei bătălii la sud de Liaoyang: In 30 August lupta s'a măr-ginit la frontul meridional. Duelul de ar-

tilerie a durat eri dimineța 13 óre, fără să pricinuescă mari pierderi. Japoneseii voiau să siléscă pe Ruși a-și demasca tóte bateriile.

— Generalisimul rus *Kuropatkin* telegrafizează, că *a retras la nord de Liaoyang* tóte trupele, cari se aflau până acuma la sud de acest oraș. Pierderile Rușilor și Japoneseilor la un loc, în ultimele lupte, cari au durat trei zile, se socotesc la 6000 de ómeni.

— Generalul *Saharow* telegrafizează cu data de 30 Aug. statului major general rusesc: *Nóptea trecută dușmanul a aședat număróse tunuri contra tuturor pozițiunilor nóstre și a început atacul contra posturilor nóstre înaintate de pe muntele Liaoyang*. La 5 óre dimineța s'a început o *formidabilă luptă de artilerie*. Pe la 9 óre Japoneseii și-au îndreptat atacul principal *contra centrului* pozițiunei nóstre. Focul de șrapnele a cauzat însemnate pierderi trupelor rusesce. Locotenentul-colonel *Pokatilov* a oăđut. Japoneseii au făcut un atac îndirjit contra centrului trupelor nóstre și la 9 óre au ajuns în apropierea avangardelor nóstre.

După scirile cele mai noué so-site parte din Londra, parte din Petersburg, Berlin și Roma, pretutindenii se așteptă evenimente mari la Liaoyang. Rușii de-oparte, Japoneseii de altă parte speră, ca victoria să fie a lor. La Petersburg domnesce credința, că lui Kuropatkin îi va succede să opréscă pe Japoneseii până când Rușii vor fi în pozițiunea de a concentra la *Charbin* o armată colosală. Aici numai se vor opri definitiv Rușii.

In Londra e generală credința, că Kuropatkin e decis de a pregăti Japoneseilor sórtea, ce a avut'o Napoleon la Moscva (1812). Tarul se-și fi dat invoirea, ca Kuropatkin să se retragă, la cas de nevoie, până la Mukden (capitala Mançuriei).

Prin Berlin vine scirea, că cu tot atacul înverșunat al Japoneseilor, Rușii și-au păstrat pozițiunile, ér Japoneseii au fost siliți, ca să înce-teze atacul lor la răsărit de Liaoyang.

O telegramă din Mukden cu data de 31 August spune, că lupta de la Liaoyang a fost teribilă. *Tóte încercările Japoneseilor de a face să se predea aripa stângă rusescă, au fost respinse*. Japoneseii au pierdut în lupta acesta mai mult de 10 tunuri.

La *Port-Arthur* situația e învéluită în mister. Nu se cunósce absolut cu positivitate, cât a înaintat și cât nu asediul cetății. Minciuna jócă mai ales aici un mare rol. De vre-o două luni de zile telegramele

pezi un potop de vorbe în tóte părțile de i-se făcuse obrazul roș și ochii i-se bulbucaseră în cap ca două cepe. Soldații îl priveau îngrijați, ronțaind grăunțele cópte. Mai ales fruntașul Pintilie se uita cu o deosebită luare-aminte la căpitan și dădea repede din cap la vorb-le mai potrivite ale sub-locotenentului.

„Ei destul, destul! díse căpitanul svârlind ciocălaul și zimbînd. Și mie mi-e fóme de nu mai pot și cu asta m'ai încredințat mai mult decăt cu orî-ce. Ia să mai cercăm gustul la căți-va.“

Pintilie se strecură ér prin îngrămă-delă cu un braț de porumbi. După ce-i împărți, se întórse la locul lui și începú a rîde.

„De ca rîdi mă?“ strigă Clopot.

— Rîd de godacul Rușilor, trăiți dom-nule sub-locotenent.

— Ei, cum a fost cu godacul?

— Pái cum să fie? Godacul muștula pe lângă o pórtă în ograda unui gospodar de cei cu mațe pestrițe. A trecut un pluton de Cazaci și godacul orî s'o fi luat după ei, ca după nisce rude bune, orî l'au luat ei cu d'asila, bine nu sciu. Sciu atáta că la popas godacul era grijit gata, nu-mai bun de pãpălit. Dér creștinul cel cu paguba, într'un suflet la domnul ghinăral: că

au trecut Cazacii și i-au răpít tótă averea un porc frumos și mare la care ținea ca la un frate! Și plîngea așa de tare Bulgarul că s'a milostivit ghinăralul și i-a díș: „Hai se cercetăm!“

Și s'au dus să cerceteze. Ce să cercetezi într'atáta sumedenie de ómeni? N'au găsit nimica. Dér în plutonul din urmă jale mare. Unul murise pe semne în drum și acum ceilalți îl acoperiseră bine cu mantaua, îi puseră o luminare la cap și o iconiță pe piept și tot truceau și își făceau cruce și sărutau iconița. „Ce-î?“ întrebă ghinăralul. — Vai! vai! a murit Ivan, sêracul a murit sergentul nostru! — Și de ce-l bo-ciți așa? — Era bun sêracul și detreabă!“ Și s'a înduióșat și ghinăralul și a pus o rublă pe pieptul lui Ivan, pentru vutchi și s'a înduióșat și cel cu purcelul și a pus și el cincî copeici. Pe urmă s'au dus și de godac n'au mai dat...

— Pe urmă? întrebă căpitanul.

— Pe urmă zimbi Pintilie fruntașul, Cazacii ca ómeni detreabă au cumpărat vutchi de-o rublă și cincî copeici și au mănecat pe Ivan, sergentul lor...

Căpitanul isbucni într'un hohot nestăpănit și după el tótă compania. Sublocotenentul Clopot dădea din mîni cu ochii bulbucăți, căpitanul cu gura căscată sta

îndoit de mijloc și-și bătea cópsele cu palmele, pe ceilalți parcă-i sguduia cineva de umere. Era hohot mare, până și caii își întorseseră mirați capetele. Numai fruntașul Pintilie zimbea și-și rêsucea gînditor mustața neagră.

De-odată în depărtare spre Plevna isbucni un tunet surd. Rîsul conteni, ofițerii se întórseră, ridicară binoclurile și începură a cerceta zarea. Al doilea tunet mugii, apoi bubuirile se înmulțiră. Bă-teau una după alta, isbucneau și mai multe odată, umplénd vêsduhul depărtării de freamăt. Incet, încet în zare se ridică o pânză alburie de fum, care se înálta rêsfrîndu-se și se pierdea în nemărgenire.

După-ce priviră o bucată de vreme, căpitanul lăsă binoclul în jos și se întórse cătră foc, urmat de ofițeri.

Păpușoi se făcuseră nevêduți, și Pintilie sta gînditor lângă jeratic. Din când în când ridica ochii și se uita lung și cu înțeleas la țiganul Gavril Lungu.

Căpitanul scóse o țigară și-o aprinse cu un taciune, care trecú grabit din mână în mână, apoi se întórse spre ofițeri:

„Ei, dragii mei ce ne facem noi ađi? Ce mănecăm? Eu unul sciu atáta că aș devora un Ivan întreg...“

Ofițerii zimbiră, se priviră. Unul díse: „N'avem nimic. Provisiile n'au venit. Trebuie să răbdăm.“

Căpitanul dăđu desnădăđuit din cap și se întórse ér spre foc, cătră fruntașul Pintilie.

„Ce díci tu fruntaș? ai ceva pentru căpitan?“

— Trăiți domnule căpitan, decă nu-i voie... Așa-i legea...

— Așa-i legea mă, dér mie mi-e fóme al dracului!“

Fruntașul zimbi rêsucindu-și mustața și privi cu înțelegere spre Lungu. Țiganul sta cinchit și ochi-i negri scăpărau țintind când pe căpitan, când pe fruntaș. De-odată obrazul negru ca fundul ceanului și stricat de vêsat se lumină și gura mare i-se întinse într'un rînjit larg, până la urechi. Fruntașul clipea șiret din ochi și-i dădea a înțelege ceva.

„Ei ce díci fruntaș? întrebă ér căpitanul.“

— Trăiți domnule căpitan, eu nu mai díc nimica, dér mi se pare că Lungu scie o poveste, ca cea cu Ivan...“

Căpitanul privi pe țigan.

„Eu nu sciu nimica, trăiți domnule căpitan... suspină Gavril, scărpinându-se în cap și uitându-se cu frică la fruntaș.

anuntau mereu, că căderea cetății e cestiune de câte-va zile. Și cu toate aceste Port-Arthurul n'a căzut, ba după ultimele sciri el va mai pute puțin rezista încă o jumătate de an. „Daily Telegraph“ are scirea, precum ține din isvor oficial, că generalul Stössel desfășură o rezistență supraomenescă. Apărarea cetății se face cu mare sistem și Japoneseii au suferit până acum pierderi enorme.

De-oamdată Japoneseii și-au îndreptat atențiunea totă la luptele din jurul Liaoyangului și se crede, că vor lăsa erășii în pace Port-Arthurul cât-va timp.

Adunarea Societății pentru fond de teatru român.

Dilele de Duminecă și Lună au fost zile de sărbătoare pentru Românii din orașelul Brad și împrejurime. În aceste zile și-a ținut în Brad Societatea pentru fond de teatru român adunarea sa generală, în care comitetul acestei societăți înfloritoare a dat semnă despre mersul afacerilor societății în decursul anului trecut.

Adunarea a fost deschisă printr'un frumos cuvânt rostit de președintele societății d-l Iosif Vulcan, care a fost ascultat cu viuă plăcere din partea numeroșilor oșpeți, cari au grăbit din toate părțile, ca să iie parte la această adunare. În discursul de deschidere președintele societății arată mai întâiu scopul societății, și făcând apoi o asemănare între trecut și prezent scoțte la ivelă scăderile, cari s'au incubat în decursul vremurilor în sinul societății românești. Iubirea de neam, ține d-l Vulcan, este isvorul nostru mântuitor și idealismul a fost steaua conducătoare a înaintașilor noștri. Astăzi însă ne îndepărtăm tot mai mult de acesta stea conducătoare, ne certăm, ne pismuim și nu ne mai putem însufleți. D-l Vulcan scoțte apoi rënd pe rënd la ivelă scăderile, de cari suferă așa numita „intelligență“ românească.

În starea această tristă, ce ne oferă indolența clasei noastre inteligente — continuă apoi d-l Vulcan — ne licărește ca o lumină salvatoare deșteptarea poporului. Dacă „intelligența“ nu cumpără cărți românești și nu sprijinesce diaristica, avem nespusa mângâiere și plăcere să vedem cu câtă bucurie poporul nostru știutor de carte își dă bănișorii pentru produsele presei populare, cum se răspândesc prin toate satele române — cu conducători harnici — broșurele și organele de publicitate menite pentru popor.

Ceea ce trebuie să mai accentuăm în favorul poporului nostru este afirmarea sa pe terenul teatral. Câtă vreme clasa

noastră mai ridicată numai ici colo dă câte o reprezentație teatrală, poporul în toate părțile urcă scena și surprinde lumea cu talentul său. Raportul prezentat în fie-care an de secretarul societății noastre, arată că reprezentațiile teatrale date de popor se tot înmulțesc și că ele formeză marea majoritate a tuturor reprezentațiilor de diletanți.

Acastă constatare, în fața decadenței ce ne isbesce din partea păturei mai culte, ne indică unde avem să căutăm țăriă noastră în viitor. Poporul ne este mântuina. Lui să ne închinăm!

D-l Vulcan își încheie discursul dorind neamului românesc omenii cu inimă mare, căci atunci fericit va fi neamul nostru.

După d-l Vulcan s'a anunțat la cuvânt d-l profesor Dr. Oprea de la gimnaziul din Brad, care a salutat adunarea generală în numele Zărăndenilor. D-l G. Păreș saluta adunarea în numele Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român.

Trecându-se apoi la ordinea zilei se aleg comisiunile pentru censurarea raportului general, pentru censurarea raportului cassarului și comisiunea pentru înscrierea de membri noi.

Despre cele ce s'au petrecut la Brad după alegerea acestor comisiuni lășăm să urmeze în următoarele, darea de semnă a reporterului nostru.

Brad, 28 August.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Banchetul s'a început la orele 2^{1/2}. Sala de la Hotelul Central era tixită de lume alasă, în frunte cu comitetul.

Toastele și-au luat începutul cu vorbirea d-lui preș. Ios. Vulcan, care închină pentru Majestatea Sa. Publicul, în sunetele imnului împărătesc, s'a sculat în picioare dând ast-fel expresie alipirii și credinței către tron. A urmat toastul d-lui protopop V. Damian în onoarea vrednicului președinte al Societății teatrului. Vicepreședintele Onițiu vorbește în numele comitetului pentru frații Zărăndeni, cari au știut să aranjeze atât de reușit aceste splendide sărbări.

D-l German vorbește pentru comitet.

Apoi urmează discursurile d-lor: Ungureanu pentru populațiunea săracă, d-er cu bogăția sufletului din Zarand; directorul Boneu. pentru administrația din Brad; Secretarul consist. Goldiș pentru iubirea reciprocă, care trebuie să ne lege pe Români. Mai vorbesc: Dr. Suciu, Dr. P. Călbunariu, care are buna idee, să întreprindă o colecție de la comeseii pentru teatru. Ideia a fost încununată de succes.

Ultimul discurs a fost al d-lui notar

din Săliște Hențiu pentru directorul minei locale Frederic Menkny.

Animatiia s'a continuat până către sera.

Concertul și teatrul, care a urmat la orele 8 sera, au reușit peste așteptare de bine. Programul lăsa unele nedumeriri deja de la început. Afară de cele două coruri mixte predate de corul studenților și de declamațiunile artistului Z. Bărsan, s'a ales și drama în 4 acte „Aur“ a d-nei Const. Hodoș. Piesa în sine era greu de tot de interpretat din partea diletanților, d-er pe lângă toate greutățile întâmpinate a fost jucată cu multă pricepere. Distribuția persónelor a fost următoarea:

Persónele: Gheorghe Nistor — d-l F. Bontescu, Maria Cosma—d-șora R. Costin, Cornelia—d-șora A. Damian, Ioan Bisorca, țis Grecu—d-l Dr. I. Radu, Ana—d-șora O. Ometă, Petru — d-l C. Albu, Luca — d-l I. Demian, Frantz—d-l A. Damian, Macrina—d-șora M. Cristea, Un preot—d-l I. Bărna, Un dascal **, Căpitanul hoților d-l M. Stoia, Un hoț d-l S. Iula, Un țeran b-țrân **, Alt țeran **.

D-l Bontescu s'a remarcat în rolul b-țrânului sgărcit Nistor, un rol foarte greu. E cunoscut, că numai un artist ca Nottara a fost în stare să interpreteze rolul ast-fel, încât a făcut o creațiune neîntrecută.

Și totuși b-țrânul Nistor a fost jucat multămitor. Și asta e mult pentru un diletant. Joc natural și simț pentru ceea ce joca cu dovedit, în special (ca Ana) d-șora O. Ometă, apoi d-șorele R. Costin, A. Damian și M. Cristea.

Corurile: „Răsunet de la Crișana“ și „Răsunetul Ardealului“, de I. Vidu au format începutul programului. Sub conducerea prof. de cor M. Stoia corul mixt a prestat lucruri frumoșe.

Z. Bărsan a declamat 3 poesii „Doina“ lui Coșbuc, „Ucigașul fără voie“ de Alexandrescu. Și „Strigoii“ de Sihleanu. Artistul a arătat prin această căt a câștigat de când a fost în străinătate. Deși cuprins de o indispoziție — a știut să entusiasmeze publicul — dovadă aplauzele prelungite.

Ast-fel s'a încheiat programul de Duminecă — firesce cu un epilog foarte animat în apropierea bandei lui Ghiuț și a vorbelor de frăție.

Brad, 29 August.

Diua a doua — Lună.

Sedința a II-a se deschide la 10 ore. Se cetesce raportul despre cele întâmplăte în sedința de eri, de d-l Vasile Goldiș.

Urměză cetirea disertațiilor, între-ruptă eri. D-l V. Goldiș cetesce disertația d-lui Enea Hodoș „Câteva amintiri despre școlele din Brad“. Disertația produce o impresie veselă și duiosă. D-l președinte mulțumesc și trimite autorului salutări cordiale.

D-l prof. Dr. Iosif Blaga cetesce o foarte interesantă disertație „despre gust“.

Se intrerupe apoi șirul conferențelor și urmează ordinea de ții.

D-l Dr. Oprea cetesce raportul comisiunii pentru câștigarea de membri noi. S'au făcut membri fondatori 12 cu 2400 cor., membrii pe viață 18 cu 1800 cor., membrii ordinarii 44 cu 460 cor., membrii ajutători 102 cu 211 cor. și 60 bani.

Inscrierea membrilor s'a continuat ulterior și cu totul s'au încasat peste 5500 cor, afară de venitele producțiunii și halului.

E frumos din partea Brădenilor, cari au alergat într'un număr așa de mare sub steagul viitorului nostru teatru. O sumă așa de mare nu s'a adunat încă la nici o adunare de-ale teatrului și d-l președinte entusiasmat de faptul acesta a spus între aplause generale că zilele de la Brad vor rămâne neșterse în analele istoriei teatrului, arătând cum însuflețirea e capabilă de cele mai mari jertfe.

Urměză raportul cassarului Nicolae Petra-Petrescu pe anul 1903/4 din care reiese, că în cursul anului espirat au intrat în total ca taxe de membri și ca interese după capitale 23,119 cor. 48 bani și s'au spesat 5426 cor. 45 bani. Averea a crescut cu cor. 17,693-07 și cu finea anului s'a urcat la cor. 349,002-54.

Comisiunea censurătoare alasă în ședința I, prin referentul ei Dr. Draia, raporteză, că a găsit purtarea cassei în deplină ordine, cere votarea absolutoriului d-lui cassar și mulțumită.

Se primesce.

Urměză raportul comitetului din partea secretarului Dr. Blaga. Raportul este o amănunțită dare de semnă despre acțiunea comitetului din anul espirat. Se amintesc iubileul „Familiei“ și participarea Societății la el, se vorbește despre cei doi stipendiași ai societății, d-nii: Z. Bărsan (Berlin și Viena) și G. Stoica (Bucuresof) și despre premiile escrise pentru o piesă teatrală românească.

Domni St. Iosif și Il. Chendi au trimis deja rapórtel d-lor cu privire la pieșele incurse (7), urmează ca și ceilalți 3 domni (Vulcan, Onițiu, Blaga) să-și dea părerea cât mai curënd. Ulterior au mai venit 3 pieșe la concurs, d-er au fost respinse.

— Nu te face Gavriile! strigă Pintilie. O scie, domnule căpitan...

— Spune-o mă! vorbi căpitanul. O scii, ori n'o scii?

— Trăiți domnule căpitan, o sciu, cum să n'o sciu. d-er las' s'o spuie mai bine domnul fruntaș Pintilie...“

Soldații, căprarii, sergenții stăteau grămadă în jur. Căii la o parte sfirșiseră mănărea de dimineță și stăteau cu urechile ciulite ascultând svonul depărtărilor. Căpitanul se lășă jos pe erbă, ofițerii se așezară în jurul lui, ér fruntașul își dresse glasul.

„Trăiți domnule căpitan, ieri ai noștri au trecut pe la crășma unui Bulgar — și acolo sciiți prea bine că unul a soos un fluier și ceilalți s'au pus pe jucat. Așa se tâmplă câte odată. Dar bulgarul om hap-sin cum nu se mai află, domnule căpitan, nu ne-a miluit măcar o' o fărâmură de pâne, ori cu'n castravete murat și o bucată de mămăligă... Pe la noi omenii sunt altfel domnule căpitan...“

— Așa-i, strigă Clopot, altfel!

Și cum spun... urmă fruntașul unii jucau, alții cereau ceva de mănărea și crișmarul tot îi da: nema! nema! Măi al dracului om! Cum nema, când în ograda de din dos țipau curcile și rideau curcanii la chiuiturile flăcăilor, de-ții venea să strângă pe bulgar de gât. D-er unul — nu sciu care o fi fost — ține: „Ptiu! da-te-aș dracului de om rêu, lasă că-ți arăt eu!“ Și se înțelege cu Gavril Lungu... Domnule căpitan, să nu vă fie cu supărare d-er Gavril al nostru fură și oușele de sub cloșcă... Nu rinji țigane că așa-i! și se înțelege cu Gavril Lungu — și ca printr'o minune, domnule căpitan, opt curci grase ies din ograda bulgarului și s'ascund ba în sacul meu, ba al altuia cum se întâmplă... Acum ne trebuia și o lécă de b-țurică, domnule căpitan... Ce era să facem? Am vëndut și noi două curci crișmarului și el ne-a dat rachiu, ér curcilor le-a dat drumul pe ușa de din dos. În ograda însă le aștepta Lungu cu ghiarile întinse... Și iacă așa domnule căpitan, d-er leagea-i lege, ce să-i faci... M'am gân-

dit și eu domnule căpitan că-i lege și mai bine să dau curcile înapoi stăpânului lor..

— Și cum nenorocitul! le-ai dat? strigă cu disperare căpitanul.

— Le-ai dat?, urlă și sublocotenentul Clopot.

Gavril își răsuci mustața și zîmbi: „Trăiți domnule căpitan nu le-am dat, d-er așa merge vorba... D-er să-i lege ce să-i faci, bat-o s'o bată de lege!... Acu Lungu săracul să vedem ce-a putea face cu ele... Nu sciu pe unde le-a îndosât el...“

Căpitanul isbucni ér într'un hohot vesel, și după el compania totă. Se bătea cu palmele peste genunchi și ridea cu lacrimile în ochi. Si ofițerii rideau și soldații rideau, — ér Pintilie se sculă, se apropiă și dădu un pumn țiganului:

„Măi Lungule măi, ce fac curcile Bulgarului măi Lungule?“

— Bine mersi! gemu țiganul, îndoindu-se supt pumnul fruntașului. Stau legate cu cordele roșii la gât și așteptă să fie puse în țăpușe...

— Bravo vouă, măi băieți! strigă căpitanul. Așa oșteni îmi place și mie...

— Dă domnule căpitan, răspunse umilit fruntașul, par-că nu ne răbda inima să mănăcam curcile singuri... Așa-s omenii pe la noi, — ticăloși d-er cu suflete bune!“

Curënd începură curcile a sfirăi deasupra jarului și a răspândi o mirodenie care nu se mai află. Ér ofițerii până una altă își dregeau stomacul din bidónele soldaților cu băuturică, luată pe curci de la bulgar. Și se amețiră cât de mirodenia fripturii, cât de apa din bidóne. În depărtare pe Vid fantasmale de neguri se risipiseră și sórele ieșise de-a-supra munților de nour și umplea șesurile cu pulberea lui de lumină. În jurul Plevnei sutele de tunuri bubuiau, par-că era prăpădenia pământului. Ér domnul căpitan privea cu înverșunare curcile, ca și cum ar fost vorba de un inamic foarte primejdios.

Mihail Sadoveanu.

(„Sămănătorul“)

Cei mai excelenți profesori și mediei îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchiță cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescentilor după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtăza tusa și flegmă și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

Sirolin

Mai departese vorbese în raport despre biblioteca teatrală, care s'a înființat de la ultima adunare gen. încôce. S'au procurat cărți (piese teatrale române) în valoare de 309 cor.

În ce privește canonul de repertoriu al pieselor bune se vor face pașii necesari.

Acestea au fost momentele mai principale.

În numele comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general, raportază d-l Dr. Radu. Comisia aprobă toate punctele sus amintite, dând și unele înviațiuni speciale.

S'a născut apoi o discuție vie, la care au participat d-nii: Dr. V. Branice I. German și Virgil Onițiu, împreună cu d-l secretar Blaga, în sesiunea burselor liberate, a raportului dintre bursieri și soc. și a canonului de piese. S'hotărât: comitetul va elabora un proiect în care se vor lămurii mai bine atât datorințele bursierilor cât și ale societății întreolaltă. În privința canonului, se va începe o acțiune din partea d-lui secretar în legătură cu toți cei cari se declară gata de a recensa opere recomandate de comitet spre recensare, ca astfel să se aibă un conspect de piesele de cari dispunem.

Comitetului i-se dă absolutorii.

Punctul următor este alegerea noului comitet pe noul trieniu. Președintele comunică adunării, că cassarul societății d-l Petra-Petrescu se roșă a nu mai fi luat în combinație la alegerea noului comitet, fiindcă d-sa strămutându-se cu locuința din Brașov, nu poate purta agendele de casă ale societății. Mulțumesc totodată d-lui Petrescu pentru serviciile aduse în interesul cauzei și suspendă ședința pentru 5 minute.

După redeschidere președintele comunică, că și d-l Ungureanu a renunțat de a mai face parte din comitet, din cauza prea marelui depărtări de Brașov, — deci se nu se reflectează nici la d-sa. Esprimă mulțumită unanimă d-lui Ungureanu pentru prestațiunea de până acum.

Noul comitet — după propunerea d-lui protopop Damian și conglăsiunea tuturor — este următorul: preș. d. Vulcan, vice-preș. Onițiu, secret. Blaga, cassar Vecerdea. Membrii: Goldiș, Dima, Dr. G. Dobrin, adv. Lugoș. Am uitat să amintesc că s'au cetit și telegrame de felicitare de la Brașov, Rohitsch-Sauerbrunn, Wörishofen, Blașiu, Petrea-Română, Sibiu, Deva, Hațeg. Se cetesce apoi invitarea Societății pentru anul viitor la Reșița. Se primesce cu mare însuflețire.

După alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea protocolului, președintele încheie ședința cu splendide elogii adresate Zărăndenilor, cari au început atât de bine misiunea sublimă a teatrului nostru național.

La vorbirea aceluia de adio a răspuns d-l protopop V. Damian în cuvinte alese, arătând dragostea și idealismul Zărăndenilor, în special al acelora de pe Crișul Alb și urând prosperarea și înflorirea Societății. Se încheie ședința.

S'au făcut apoi vizite. După prânz o societate mărișoră a făcut o excursiune la mormântul de la Tebea, aducând prinos de venerațiune umbrei marelui nostru erou.

O expoziție de lucru de mână a fost deschisă oșpeților în timpul serbărilor. Era de admirat dibăcia mânilor femeesci, cari curăță din arnici flori și diferite alte împodobiri pe ștergare, pe fete de mese și culmare. Se vedeau cusături vechi de pe la începutul secolului trecut, cari atrăgeau în deosebi atenția publicului.

Balul. Lume multă, sgomot, toalete, zăpăcăle, de toate. Costum național mi-se pare unul singur. Incolo lux cu gust și fără gust și animație mare. Până și bătrânii se urniseră și ce bine le stetea bătărilor lăsați în fermecătorul vârtej al jocului! Apröpe de duiă s'a spart petrecerea.

Dacă impresiile câștigate cu ocazia aceluia nu vor fi înăbușite de prosaica

viață pe care am început-o erăși, le voi povesti on. cetitori într'unul din numerele viitoare ale „Gazetei“.

Peregrinaj la mănăstirea Hodoș-Bodrog.

Arad, 9 August 1904.

Din incidentul serbătorii Schimbării la față în anul acesta au cercetat sfânta mănăstire gr. or. română din Hodoș-Bodrog un număr însemnat de credincioși din comitatele: Arad, Timiș, Cianad, Torontal și Caraș. Peregrini în număr mai mare au fost de astă dată sub conducerea preotului Iosif Petcu din Bazoș, cam în număr de una mie, din comunele: Bazoș, Ohaba, Forgaci, Izvin, Ianova, Murani, Căpăt, Rocovița, Remetea și alte comune învecinate. Deasemenea din comuna Jidovin și comunele învecinate din diecesa Caransebeșului sub conducerea preotului Alexandru Ogêrlaci, mai departe din comuna Alias și comunele învecinate sub conducerea preotului Avesalon Ţuera.

În ordine foarte frumoasă au venit un număr de 400—500 de credincioși din cercul Buziașului, diecesa Caransebeșului sub conducerea economului Grigore Jiva din Șilasa.

Numărul peregrinilor de astă dată a fost până la 600. Peregrinii au venit partea cea mai mare în prețuia serbătorii. Cei dintâi au venit în un grup de peste o mie, din comunele: Zarand, Sinitea, Dud, Moroda și din alte comune învecinate din comitatul Aradului, mai ou sémă din acele comune în cari s'au lațit secte anticreștine.

La intrarea pe teritoriul mănăstirii peregrinii au fost întâmpinați cu solemnitatea îndatinată între sunetul clopotelor de părinții mănăstirii în frunte cu Preacuvioșia Sa părintele arhimandrit, Augustin Hamsea, care s'a adresat către toate grupele de peregrini cu câte o cuvântare frumoasă și le-a cetit câte o rugăciune. Sunt înălțătoare de inimă momentele acestea și contribuie mult la întărirea simțului de pietate creștină, așa încât de bună sémă aceluia a contribuit, că din an în an este tot mai mare numărul credincioșilor, cari cercetază aceluia sfântă mănăstire.

În presera serbătorii s'a oficiat prin Preacuvioșia Sa părintele arhimandrit asistat de părinții mănăstirii și de preoții veniți cu peregrinii vecernia, și s'a făcut priveghiare în capela de vară, ér peregrinii au ocupat loc în curtea destul de spațioasă a bisericii mănăstirii. A fost un aspect frumos mulțimea cea mare a credincioșilor cu lumini aprinse, ascultând frumoșele cântări și rugăciuni ale serbătorii, executate cu multă pietate.

A doua zi s'a oficiat sfântă liturgie prin P. C. S. părintele arhimandrit asistat de părinții mănăstirii și de preoții veniți cu peregrinii în capela de vară. Cântările le-a executat corul plugarilor din Jidovin sub conducerea preotului Alexandru Ogêrlaci cu multă frumusețe așa încât atât corul plugarilor, dér mai cu sémă preotul dirigent merită totă lauda.

Dér momentul cel mai sublim al întregului serviciu a fost frumoșă și instructiva predică a părintelui arhimandrit Hamsea, rostită cu o adevărată vervă oratorică. Preacuvioșia Sa a ținut o cuvântare pătrunzătoare, atât ca formă, cât și ca cuprins. Aceluia cuvântare, lucrată cu multă îngrijire și predată în o limbă frumoșă populară, înțelesă de toți, a fost ascultată cu multă pietate de credincioși, și din fețele lor se vedea, că simt multă mângăiere în inimile lor, și astfel de sigur învățăturile auzite vor lăsa urme neșterse în inimile ascultătorilor.

După sfârșitul serviciului divin pe la amiazi peregrinii în grupe frumoșe și în sunetul clopotelor și între cântări duhovnicesci au plecat către casa, petrecuți ca și la sosire de P. C. Sa și de părinții mănăstirii până la eșirea lor din teritoriul acesteia și ducând cu sine de aici adevărată merinde duhovnicescă.

Peste totnotez, că impresiunea, ce o face asupra poporului cercetarea acestui sfânt

locaș, are multă putere întru întărirea credinței, ceea ce astăzi este lucrul cel mai însemnat în dezvoltarea poporului, spre care scop superioritatea mănăstirii din partea sa face tot posibilul.

Correspondent.

SCIRILE DILEI.

— 19 August v.

Din tractul Betleanului primim o corespondență, în care în scurte cuvinte se face descrierea ceremoniei, ce a avut loc la 7 August cu ocaziunea sfințirii fruntarului bisericii române unite din Figa. Actul sfințirii la îndeplinit Reverendissimul domn canonic din Gherla Ioan Georgiu ca trimis al episcopului. Spre întâmpinarea densusului a eșit un banderiu de 12 tineri, îmbrăcați în costum național românesc. Sâmbătă seara s'a făcut litie, ér Duminecă dimineața la 7 ore s'a început slujba dumeșească cu sfințirea apei, după care a urmat liturgia. D-l canonic Georgiu a fost asistat la altar: de protopopul tractual Mihail Făgărășanu (Teure) și de preoții Simion Popan (Figa), Grigorie Rusu (Odorheiu), Ioan Mitileanu (Cociu), Motântan (Apașteu), și Ioan Boteanu (Nușfalău). S'au cetit rugăciunile prescrite, și s'a stropit fruntariu cu apă sfințită. După liturgie, d-l canonic Georgiu a ținut o predică frumoșă în fața unei mari mulțimi de creștini. După sêvirșirea slujbei dumeșecă a urmat prânzul la preotul local, ér seara o petrecere.

Ministrul lucrărilor publice din România la Mehadia d-l Emanoil Porumbaru însoțit de inspectorul general H. Radu au sosit din T-Severin la 25 l. c. în Băile Erculane, având întraga excursiune mai mult caracterul unei călătorii de plăcere; primire oficiată nu i-s'a făcut. În decursul zilei a cercetat valea romantică a Cernei și antichitățile din localitate, ér seara a petrecut-o în salonul de cură, având în societatea sa pe d-nii Trandafir Djuvara fost ministru plenipotențiar la Constantinopol, actualmente membru în comisiunea danubiană, d-l I. B. Ivoreanu fost ministru de interne, actualmente primarul urbei T-Severin și deputat, deputatul avocat Dr. C. Benisache și medicul băilor Erculane Dr. A. Crăciunescu. D-l ministru s'a interesat mult de viața din băi, de publicul ce-l are stațiunea balneară și a rămas plăcut surprins auzind în jurul său tot vorbă românească. În 26 Aug. a cercetat cu d-l inspector însoțit fiind de Dr. Crăciunescu — în jurul căruia s'a grupat în anii din urmă aproape totă clientela din regatul român — toate instalațiunile și sursele băilor, fiind mulțumit de cele vădute și explicările date. Pest 1½ oră a durat aceluia vizită interesându-se de toate ameliorările din băi spre a le introduce și la stațiunile balneare din regat. Cu trenul de 1 oră a părăsit d-l ministru băile, însoțit fiind până la gară de o parte a clientelei române aflătoare la cură.

Cununii. D-l Aron Meșianu, ales preot în Agnita își va celebra cununia la 4 Sept. n. cu d-șora Mariți Micu, în biserica ort. din Feldiôra.

D-l Vasile Tăraș cu d-ra Valeria C. Papuc în ziua de 4 Sept. n. în biserica Sf. Adormiri din Turcheș.

D-l George Fl. Munteanu și d-șora Maria G. Govna la 4 Sept. n. în biserica Sf. Nicolae din Prund.

D-l Stefan Gheție din Berința, absolvent în teologie și-a celebrat cununia Joi la 1 Sept. n. cu d-șora Eugenia Câmpeanu, fiica d-nei Iuliana Câmpeanu n. Pocol în biserica gr. or. din Chendremal (Valea Almașului.)

La fondul de 20 bani, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Nicolae Sasu, notar; d-na Iosefina Sasu, d-șora Eleonora Natalia Sasu, d-na Ana Petrișor, d-șora Vichy Simonis, Nicolae Șureanu, paroch, Alexandru Bărsan, inv., Augustin Bărsan stud., George Axente, sodal măsar, toți din Rusciori; Romul Simu, membru în comitetul „Reun. rom. agricole“ și Vic. Tordosianu, secretar, ambi din Sibiu, fiecare câte 20 bani; d-șora Mariți Cristea, inv., (Gura Barza), 1 cor., Alexandru Chifa, paroch, (Mănăsturul-unguresc), 60 bani; Ioan Jantea, absolvent în drepturi, (Orăștie), Ioan Ganea, inv., (Lisa) și George Șulean, notar, (Pianul-român), fiecare câte 1 cor.; Enea Hodoș, profesor, d-na Zoti Hodoș n. Secula, (Caransebeș), fiecare câte 2 cor.; George Marian, paroch, (Valea-İepii), 40 bani; Const. Dmjan, prot., (Brețeu), 1 cor.; Iosif Opreat, paroch, (Têrnăvița), 40 bani.

Despre înmormântarea lui Vasile Craioveanu, un fruntaș bărbat din Hêlchiu, am primit o corespondență mai lungă pe care nu o putem publica în întregime din cauza lipsei de spațiu. În mormântarea s'a făcut la 3 August asistând, pe lângă parochul local d-l T. Roșca, preoții: Ionescu (Budila), Maximilian (Stupini), Schiopu (Crisbav), Comanescu (Ghimbav), Micu (Feldiôra), Gavrilescu (Țințari), Nanu (S. Petru), Curcubêtă (Budila). Au cântat mai mulți învățători și corul mixt din Feldiôra. Predicilele funebre le-au rostit preoții Roșca și Curcubêtă. La înmormântare a venit și fratele repausatului, Ioan Craioveanu locot. c. și r. cu fiul său, unul sublocotenent și doi cadeți. Locuitorii din Hêlchiu atât Sașii, cât și Românii s'au prezentat în număr mare, spre a da vrednicului fruntaș român ultimele onoruri.

10 milioane pentru un lanț de pământ. Tabla regescă din Oradea-mare a adus deunăzi o sentință într'un proces de tot rar. În comuna Mogyorot din com. Aradului era de mult cêrtă între economii Iosif Mausz și Mih. Schmidt pentru un lanț de pământ. Ca să se facă odată pace, Schmidt duse către vecinul său: „Șcit ce? Voesc să-ți vënd lanțul de pământ, ca să ne împăcam odată. Ți-l dau foarte eștin. — „Cu cât?“ — „Cu un singur crucer. Tu ai să-mi dai ași un crucer, dér în fiecare zi următoare ai să-mi plătești duplu; mâne 2, poimâne 4 cruceri și așa mai departe timp de 30 zile“. Lui Mausz îi conveni tãrgu și făcură imediat contractul de vânzare. Începă a plăti regulat. Dela o vreme însă observă cu grôză, că are să plătească într'o zi 10000 cruceri, în ziua următoare 20000 cruceri, în ziua a 30-a 5,368.709 fl. și 11 cr. și laolaltă trebuie să plătească în 30 zile 10,737.418 florini și 23 cruceri. 10 milioane pentru un lanț de pământ! Acum vedă el, că s'a păcălit și n'a voit să mai plătească nimic. Schmidt l'a înprocesat, dér a perdut procesul pe motiv, că prin un astfel de contract a avut intențiunea să înșele pe celălalt. Schmidt a apelat la tablă și tabla de asemenea l'a respins.

Grijiți, când mâncați struguri! În anul acesta trebuie să fim cu mare grijă la măncarea de struguri. Se știe că vișele de vie sunt stropite înainte și după înflorire cu soluțiune de vitriol de cupru. Vitriolul de cupru este însă un venin, care ușor poate cauza conturbațiuni în organismul omesc. D-orece în vara aceluia a ploat foarte puțin, ba — putem — țice chiar de loc, nu s'au spălat prin plöie strugurii de vitriolul de cupru și astfel trebuie să spălăm de tot bine strugurii înainte de a-i mânca. Altfel ne putem otrăvi.

Un băiat vagabund a fost prins zilele acestea de către poliția din Brașov. Băiatul în etate de 16 ani luat la întrebări de unde e și ce caută în Brașov, a căutat întâiu să umble cu minciuni, în cele din urmă însă a mărturisit că-l cheamă Király Mózcs, originar din Turda, și a fost 2 ani în institutul corecțional din Clușiu, unde a învățat pantofăria. Înainte de asta cu 3 săptămâni a fugit d'acolo furând de la portar suma de 76 corone și un revolver. Umblând pribeag pe valea Mureșului, i-a eșit înainte un om, care a vrut să-l jefuiescă, amenințându-l cu mörtea. Király s'a apêrat cu revolverul împuscând omul și aruncându-i cadavrul în Mureș. Acuma voia să trecă în România. Cercetarea va arăta, ce este adevărat din cele spuse de Király.

Banchet fără alcool. La d-l Schmidt, antreprenorul restaurantului de la „Geveberein“ — după cum cetim în „Kr. Ztg“ — se va aranja Sâmbătă seara o cină fără beuturi spirtose, la care se invită ori-cine fără deosebire. Pe lângă un preț de intrare moderat, publicul adunat va avé ocaziune a asculta un concert și a se înveseli cu alte produțiuni. Invitarea este iscălită de societatea antialcoolică.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri, în deosebă a profesorilor și învățătorilor asupra anunțului de pe pagina a 8-a al librăriei H. Zeidner cea mai bună și ieftină carte de limba maghiară.

Minuat este succesul obținut de On. dame, prin întrebuintarea laptelui de castraveți. Acest lapte face să dispară în câteva zile de pe obraz pistrii, sgrăbunțe și alte bôle de piele, netedește încrețiturile și împrumută feței un teint alb, tineresc fără să schimbe pielea. Un mijloc, care a fost premiat la expozițiunile din Paris și Viena, care ca și la noi așa și în Anglia scôte din întrebuintare toate celelalte cosmetice. O sticlă 2 cor. Săpun de castraveți veritabil englesesc 1 cor. Pudră 1 cor. 20 b. Se capătă la farmacia. Trimiterea principală prin C. Balassa farmacist, Budapest Erzsébetfalva.

Peregrinajul dela mănăstirea Nicula

Nicula, 28 August n. 1904.

În puține locuri va fi prăznuită ziua de sf. Măria mare într'un mod atât de sărbătoresc, cum e prăznuită în comuna Nicula, ai cărei locuitori sunt fericiți a avea în hotarul lor o biserică, a cărei veste a pătuns până chiar în părțile cele mai depărtate ale Ardealului. Drept ce această sărbătoare este așteptată cu dor din partea credincioșilor din Nicula și împrejurime. Nicula în această zi e un loc de întâlnire a mii și mii de Români, cari vin pe jos de prin ținuturile cele mai depărtate, ca să preamărească pe Preacurata Vergura Maria și să-i imploré preaputernicul ajutor.

Înainte însă de a scrie despre acest peregrinaj, în necesar a da și unele note informatoare asupra acestui loc de rugă. Nicula este o comună mică, situată la o depărtare de 4—5 km. de Gherla. Locuitorii ei sunt acum săraci, dăr odinioară sub principii ardeleni erau în foarte bună stare și în cea mai mare parte nobili. Pe un mic platoeu de pe dealul de către răsărit, cam la o înălțime de 320 m. peste suprafața mării se află mănăstirea. Numele de mănăstire nu l'are pentru-că dăr ar locui în trânsa călugării, ci de la icona făcătoare de minuni. Nu călugării, dăr nici preot stabil nu este la mănăstirea din Nicula, ci serviciul îl face parte preotul din sat, parte alți preoți din împrejurime.

Suind delul mănăstirii, după o cale de vre-o 10—15 minute, îndată îți se arată un edificiu mare de țigle, căruiu îi lipsește turnul. Acesta e biserică cea nouă. Lângă densa ceva mai în jos în stânga se află o bisericuță veche de lemn, cu un turnuleț și 2 căsuțe destinate parte pentru preoții, cari vin la mănăstire, parte pentru un țeran, care păzește mănăstirea.

În jurul acestor edificii sunt pomi, vre-o câteva cruci, ér lângă biserică cea veche un mormânt cu un monument de marmură, loc de odihnă a fostului prof. de teologie și administrator al mănăstirii Michail Ivașco, care are meritul principal de a fi zidit biserică cea nouă.

Tóte aceste edificii sunt inconjurate cu un inel de pădure de stejari.

Biserică cea nouă e zidită în stil roman între anii 1875—1879. Interiorul ei simplu dăr curat are un iconostas foarte frumos, pictat de fostul canonic din Gherla Michail Șerban.

La mijlocul iconostasului este așezată icona făcătoare de minuni, care reprezintă pe Preacurata Vergura Maria cu Isus în brațe.

Icona e zugrăvită pe scândură și e acoperită în întregime cu o învălitoare de catifea, astfel că numai capetele și mâinile sf. figuri se pot vedé. Jur împrejur sunt așternute mai multe reliquii, iconuțe și alte daruri mici, date din partea acelor, cari s'au împărțit de vindecări trupești.

Despre această iconă, care are o legendă înțrăgă, se știe, că din 15 Febr. până în 12 Martie 1694, cu puțină întrerupere a lucrărilor ziua noptea. De pe vremurile acelea s'a început peregrinajul la Nicula.

Românii din depărtările cele mai mari, ca d. e. din Selagiu, Chioar, Maramureș, Sătmar, Clușiu etc. la praznicele Maicii Domnului, la ziua Crucii, dăr mai cu seamă la adormirea Preacur. Vergure Maria (Sf. Maria mare) vin în cete numeroase cu prapori, ca să se roge și să sărute sf. Iconă. Dăr nu numai Românii, ci chiar și Ungurii din Clușiu, Deșiu și Armenii Gherla vin în fiecare an cu procesiune la Nicula.

Anul acesta din cauza miseriiilor multe cauzate de secetă, era témă că nu vor veni așa mulți ca de altă dată. Dăr cu tóte acestea veniau și acumă vre-o 5000—6000 de ómeni.

Sâmbătă în 27 s'au ținut 3 sf. liturghii, una în biserică cea mare, alta în cea veche și una la o cruce, în decursul cărora s'au cuminecat vre-o 500 de înși. S'au ținut și 2 predică frumoase, una înainte și una după prânț, de d-nii Dr. Victor Bojor, prof. de teologie și Dion. Vajda preot în Cățicau. S'au severșit mai multe masluri (ungerea

de pe urmă) și deslegări. După prânț la 4 óre a fost inserat și predică, ér séra la 7 óre paraclis cântat de 8 preoți.

Cea mai mare și mai frumoasă ceremonie a fost însă Duminecă, când s'a celebrat sf. liturgie din partea a 12 preoți, pontificând Rev. D-l Ioan Ivașco, canonic în Gherla, actual adm. al mănăstirii. A predicat d-l Ilarie Boroș prof. de prep. în Gherla și s'au cuminecat peste 1000 de ómeni.

Vădend lumea imensă adunată la acest sf. locaș cu câtă evlavie imploră ajutorul sf. Maice a Domnului, te simțiai adenc mișcat. Dăr mai interesant, sublim și înălțător de suflete este scena, ce se póte vedé, când e timp frumos, noptea, când grupuri de credincioși, bătrâni, bărbăți tineri, babe bătrâne, neveste și fete sed pe pajiștea verde de lângă mănăstire cu făcii aprinse în mână, și petrec aprópe noptea înțrăgă în cântări și rugăciuni sfinte și pline de laudă către Maica Precestă...

Meritul edificării bisericei celei nouă după cum am remarcat într'alt loc, este al fericitului fost prof. de teologie și adm. a mănăstirii, Michail Ivașco, un bărbat, care dusesse o viață sfântă. Actualul administrator e fratele răposatului. Ne place a crede, că D-Sa pe care l' cunoștem ca pe un bărbat cu un interes deosebit față de această mănăstire, încă nu va rămân îndărăpt, ci va termina măréta operă începută de fratele său, ridicând 2 turnuri, precum și un edificiu mai acomodat pentru primirea óspeților, (pavilion pentru adăpostul peregrinilor).
Modestinus.

Producțiunea tinerimei din Brașovul-vechiu.

Părintele Iosif Maximilian, parochul din Brașovul-vechiu cu drept cuvânt póte fi mulțumit de parochienii săi, căci în sinul lor se observă o rivnă deosebită pentru tot ce e bun și frumos. În acești doi ani din urmă două reuniuni de utilitate publică s'au înființat în sinul parochiei, anume a femeilor și reuniunea de înmormântare, ér tinerimea cu o regularitate exactă în fie-care un aranjază trei producțiuni împreunate cu petreceri: la Bobotéză, Rusalii și S.-Mărie, tot-deuna bine reușite, ér beneficiul net se dá pentru un scop cultural.

Bine a reușit și producțiunea de Dumineca trecută și diletanții compuși în cea mai mare parte din meseriași și-au dat tótă silința să se achite bine de rolurile lor. D-l D. Jaliu a cetit o mică disertațiune relevând însemnătatea sărbătorii S. Mării, apoi însemnătatea teatrului și arătând stăruința Brașovechenilor în cele bune. S'au cântat câte-va cântece sub dirigența d-lui G. Preșmereanu student în teologie, apoi a declamat Ioan Vlădăreanu, I. Sêrbu și Marióra I. Voicu, o copilă de 4½ ani. În sfêșit s'a executat piesa „Vecinătatea periculoasă“, în care au interpretat rolurile: d-rele Paraschiva Spătariu și Maria Russu și d-nii: D. Jaliu, N. Șoneriu și C. Cârstea.

Între cei prezenți am remarcat pe on. familie: Frigător Bucuresci și Brăila, d-na Laslo, căp. Popa, pár. Maximilian cu d-na, d-na Hager, familia Preșmereanu, dómnele: Balea, Căpătină, Rusu, Dobra Oprea v. presidenta Reun. de femei, Gal (Bucuresci), Jinga (Bucuresci), Davidescu, domnișorele: Preșmereanu, Oncioiu, Maximilian, Jaliu, Micu, Puiu, Balea, Chivărar, Davidescu, Neguș, Elena Rêșnoveanu (costum național) etc.

Beneficiul a fost destinat în favorul Reuniunii femeilor române din Brașovul-vechiu, a cărei presidentă este d-na Maximilian.

Un apel către primăriile comunale.

În vederea lipsei de bucate și de nutreț, pricinuite de seceta îndelungată din anul de față, căpeteniile comitatului nostru au luat hotărârea a sări după puțință în ajutorul celor mai lipsiți pe deoparte, ér de alta de a căuta ocupațiune (de lucru) pentru mucitorii fără de lucru. Drept aceea

ne adresăm către Onorabila Primărie, cu frățesca rugare, să binevoiescă a ne arăta în termin de cel mult 8 zile:

I. Câte hectolitre de bucate s'au produs în hotarul comunei în anul de față, anume: a) câte hectolitre de grâu? b) sêcară? c) orz? d) ovês? e) fasole? f) mazăre? g) linte?

II. Câte cară de nutreț s'au produs în anul de față, anume: a) câte cară de fên? b) otavă? c) trifoiu? d) luțernă? e) napi?

III. Ce recoltă se póte aștepta pentru tómnă de la ocucruz, cartofi, vii, póme, anume: a) câte cară de ocucruz? b) cartofi? c) câte hectolitre de must? d) póme:

IV. De ce fel de semințe pentru sămănatul din anul viitor au locuitorii mai arđetóre trebuință, anume: 1. de câți hectolitri grâu? 2. sêcară? 3. orz? 4. ocucruz? 5. fasole? 6. cartofi? 7. mazăre? 8. linte? 9. ovês? 10. trifoiu? 11. luțernă? 12. napi?

V. Recolta de bucate și nutreț este ea de ajuns pentru trebuințele poporațiunii din comună?

VI. Cu ce anume ar fi să se ajute mai degrabă poporațiunea din comună?

VII. Câte brațe muncitóre sunt lipsite de lucru și pe cât timp ar fi de a li-se căuta ocupațiune (lucru)?

Sibiu, 27 August n. 1904.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pentru president: Romul Simu. Victor Tordosianu. membru în comitet. secretar.

Pedepșa corporală în Rusia.

Pedepșa corporală desființată prin manifestul recent de grație al Țarului Nicolae II a fost înființată în Rusia în anul 1497 de către Țarul Ioan III. El a adoptat-o de la Tătari și a introdus-o printr'o lege specială, pe care a publicat-o în „Ludenie“, adică în prima încercare de codificare a legilor.

Deabia Țarul Alexie Mihailovici, cel după care e numit Țarevicul actual, a înășprit pedepșa corporală fără măsură. Acest Țar din casa Romanov, cunoscut în istoria Rusiei sub numele de „cel mai tăcut“ a introdus pedepșa corporală prin codul său „Uloșenie“ din 1643 în o sută de casuri, creând șase feluri de pedepse. Felul al șeslea consistă într'aceea, că delictentul a fost dus trei zile prin oraș și bătut cu gârbaciul.

Țarul Alexie Mihailovici a introdus în Rusia și alte pedepse, cari întrec în cruzime pedepsele mongolilor. El a introdus tăierea mânilor, picioarelor, a nasului, urechilor și buzelor, ruperea nărilor ca pedepse. Cele șese feluri de pedepse corporale introduse în 1643 și cuprinse în „Uloșenie“ au dominat codul penal rusesc până la 1863.

Petru cel Mare introduse deasemenea multe feluri de pedepse corporale barbare cari au produs mare gróză. Cunoscutul senator rus Rovinski povestește în scrierea sa populară „Portrete populare rusesci“, amănunte îngrozitóre cu privire la aplicarea diferitelor feluri de pedepse corporale, dăr n'a avut curajul să se opună acestui obicei barbar.

Sub Alexandru I, un favorit anume Arakoeief, reprezentantul cnotei, a înășprit pedepșa corporală printr'o invențiune crudă, care e cunoscută în Rusia sub numele de „Pedepșa Arakoeief“.

Codul codificat sub Nicolae I în anul 1845, a fost numai o modificare cu privire la pedepșa cu mórte în codul penal al Țarului Alexie Mihailovici din 1648.

Pe când codul din 1648 introduce pedepșa cu mórtea pentru patru-zeci casuri, această pedepșa a fost adusă în 1845 numai pentru patru casuri, în schimb însă a fost introdusă pentru prima óră în casuri de delict politice. Pedepșa corporală însă a fost menținută pentru tóte casurile și în tóte felurile.

Deabia la suirea pe tron a lui Alexandru II s'a făcut o schimbare favorabilă.

După legea din 1857 pedepșa corporală era un adaos la pedepșa pentru persoanele din stările neprivilegiate. Cei condamnați la exil în Siberia căpătau pe

désupra 30 până la 1000 lovituri cu gârbaciul. Spiritele luminate din Rusia se ridicară contra acestui obicei. Celebrul chirurg Pirogov, reprezentantul Rusiei la Bruxelles contele Orlov, marele duce Constantin și mulți alții cerură desființarea pedepsei corporale. Alexandru II. s'a grăbit să desființeze pedepșa. El a numit un comitet, însărcinat cu studiul desființării pedepsei acesteia. Bastonada însă a fost menținută pentru populația țărănească, pentru armată și flotă, pentru cas de desertare.

Acastă rămășiță a pedepsei nedemne pentru om a fost desființată acum de Nicolae II.

Intrunirea agricolă din Rusciori.

Membrul comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, d-l Romul Simu și secretarul ei d-l Vic. Tordosianu, în calitate de reprezentanți ai numitei Reuniuni, s'au prezentat Duminecă la 21 August n. c. în comuna noastră Rusciori, la o întrunire agricolă. Cu bucurie și cu mult dor au fost așteptați reprezentanții Reuniunii de înțrăgă poporațiunea noastră, mică la număr și dată óre cum, póte chiar din acest motiv, uitării, de óre-ce, încât șciu, acesta este primul cas când și noi căutați am fost de reprezentanți ai așezămintelor noastre din centru. La ora 9 a. m., mica ceată a școlarilor noștri în frunte cu învățătorul Alexandru Bârsan, și cu notarul Nicolae Sasu, postați lângă frumosul edificiu al școlii noastre, au bineventat, anume prin rostul acestui din urmă, pe óspeții nouă atât de iubiți, cari au asistat apoi la serviciul divin, oficiat cu multă pietate prin parochul local d-l Nic. Șurean. La sfêșitul liturghiei, parochul prezentând obștei pe cei, cari pentru binele și luminarea noastră au sosit în mijlocul nostru — rógă pe bătrâni și pe tineri, pe bărbăți și pe femei a se întruni la óra 11 a. m. în sala cea mare a școlii.

Sala cea mai spațioasă a școlii (frumosul edificiu al școlii nouă, care a costat cam 10.000 cor., póte face cinește ori-cărei comune mai împopolate) abia a cuprins pe cei sosiți la ora amintită. D-l Simu, prin cuvinte alese și bine simțite deshoicând adunarea, ține o vorbire plină de învățătură pentru economi în acest timp, în care economul amenințat cu fómete, înșetat este de povețe și învățătură.

Anul secetos, dice d-l Simu, trebuie să ne învețe pe tóți și mai ales pe economi la crutare în tóte: în nutreț, bucate, bani, îmbrăcăminte ș. a. m. Să trăim în trezvie, să nu cheltuim în cărcóme, nu la pomeni, la óspețe, nu prin prăvălii pentru lucruri de paradă, ci mai vartos să ne înțórcem la obiceiurile vechi, când economul și economă noastră de mândrie își țineau dea-avé în jurul gospodăriei lucruri datorite mânilor lor. Timpul scump de iarnă s'el întrebuințăm și pe el cu folos atât femeile cât și bărbății.

Trecând la lipsa de nutreț, ne recomandă să adunăm și să păstrăm cu îngrijire paie, tărnomata, pléva, cocenii de ocucruz etc., cari tóte pot fi cu folos întrebuințate la nutrirea vitelor. În locul așternutului de paie să folosim frunză din pădure. Paiele și ogrinjii trebuiesc tăiate cu mașina de tăiat nutreț și apoi se aședă în 2 cădi în pătură de câte o palmă, se presară cu feliore de napi tăiați, pe acestia se pune tăriță și preste tóte se tórnă apă ferbinte. Căđile se acoperi cu straiu și se țin 3 zile spre a se dospi. Dată această mestecătură la vite, o mănâncă cu poftă, se îngrășe, dau lapte mult și gustos. Adunatul de „frunđări“ (nu frunđe uscate, care se folosesc numai la așternut) încă e recomandabil. Frunđările sunt frunze cu olombițe tinere, cu lugeră, cari tăiați din arbori, nu aduc arborelui nici o stricăciune. Frunđările de salcă, rechită, plopi, stejari, frasin, paltin, acăți, frunđe de vie, sunt potrivite alimente pentru vite. Povețele date de guvern, de a folosi nutreț verde sau înăorit, sunt de a se urma și ele. Să sémănam ocucruz de nutreț (des sémănat), mohor, mălai mărunt, hirișcă, muștar alb, spargă etc. Mai pre sus de tóte se recomandă însă a ne purta economie mai înțelepțesce (rațional), să folosim diferitele mașini și unelte economice, să ținem vite mai puțin, dăr de soi, să cultivăm pomi, să folosim grapa de fenațe, să ne facem stupine etc. și gospodăria noastră la înflorire va ajunge.

După d-l Simu luând cuvântul dl Vic. Tordosianu și a n. u. acesta ne spune, cum mai ales noi Românii suntem mai amenințați de fómetea, ce bate la ușile economilor noștri, de óre ce pe noi ne găsește în tóte privințele sleiți. Pe când vitele noastre slabe și de soi inferior, puse în vânđare, nu ne aduc decât pagubă, vitele conlocuitorilor noștri Sași sunt un adevărat isvor de

căştig. Nutreţurile măiestrite: trifoiu, luferna etc., pe cari ei le cultivă din greu şi de mulţi ani şi de cari o samă din noi chiar şi astăzi ne ferim, chemate sunt a face faţă lipsei de nutreţi din anul acesta. Grânele, cucuruziştele şi fâneaţele lor, lucrute cu maşini şi gunoite adese-ori, ţin şi acuma hambarele şi podurile lor ticsite de grâu, cucuruz şi fân, necheltuite, pe când ele nu aveau nici un preţ. Pungile noastre góle sunt şi ele, ér' aşedăminte cu bani albi pentru qile negre, nouă ne lipsesc aprópe pretutindenea.

Seceta în tóte ar trebui deci să ne deschidă ochii şi să facem cum alţii mai prevădători o fac. Ştim cu toţii, că unde-i unul nu-i putere şi cu tóte acestea nu ţinem să punem umér la umér, să ne întovărăşim, spre a putea duce cu toţii la sfârşit aceia ce singuratici nu suntem în stare să facem.

Insoţirile de credit sáteşti sistem Raiff-eisen, cărora chiar un an de fómete le-a dat naşcere, chemate sunt de a ne procura aceia de ce avem mai ales acum mare trebuinţă, adecá bani efíni, daţi când avem trebuinţă şi în suma, de care avem trebuinţă. Cel ce are bani, póte să se cumpere şi nutreţ şi bucate. Din multe părţi se recomandă aceluia cari au, a nu cheltui vitele, nu puţinul nutreţ şi grâu, ce D-şeu ni-l-a dat. Dér' apoi din ce se ne acoperim celelalte trebuinţe mai ales aceia, cari n'avem nimic din tóte acestea. Insoţirile de credit, alcătuite óre-cum fără multe parale, ni-le pot procura tóte şi pe nesimţite. Poporaţiunea din cele câteva comune, în cari Reuniunii noastre agricole dat ia fost, se facă asemenea insoţiri, nádejde are, că se nu stee cu atáta îngrijire în faţa anului réu; insoţirile însile cu bani imprumutaţi dela băncile noastre mai pot să se provadă şi cu nutreţ şi cu bucate, pe cari apoi le împart între tovaráşi pe aşteptare şi cu camete neînsemnate. Tot prin acestea insoţiri ne putem procura maşini de sámanat şi de treerat, grape de muschi, vite mai alese, seminţe de tot soiul etc. etc. Arstând în cele din urmă modul de purcedere la alcătuirea insoţirii, recomandă harnicilor proprietari din localitate a înfiinţa şi în Ruşiori o asemenea insoţire.

Notarul din loc, d-l Nicolae Sasu, mulţumind vorbitorilor pentru sfaturile adevérat părinteşti, isvorite din inimi cu durere pentru popor, se declară de primul, care intră în şirul membrilor insoţirii, ér' după d-sa parochul, învăţătorul şi aprópe toţi proprietarii înscrisu-s'au la noul aşedământ, de ale cărui róde numai poporaţiunea din localitate are să beneficieze. Conducerea insoţirii s'a pus în mâinile notarului ca president al directiei şi a parochului ca president al consiliului de supraveghere, ajutaţi de casarul Vasilie Apolzan, fost învăţător, de 2 vice-preşidenţi şi de alţi fruntaşi: membrii în direcţiune şi în comitetul de supraveghere.

Intre hotăririle mai de căpetenie ale insoţirii se numără: că direcţiunea póte contrage deocamdatá un împrumut de 3000 cor., póte acorda împrumuturi de cel mult cor. 200 cu 8% interese etc.

După ce d-l Tordăşianu ne-a mai vorbit despre însemnătatea caselor de ajutorare a muncitorilor de câmp şi a servitorilor, ia cuvântul d-l Simu, care mulţumeşte în numele Reuniunii harnicilor şi înţelepţilor Ruşioriени pentru primirea sfaturilor date şi declară adunarea închisá.

Masa bogată a d-lui şi d-nei Sasu, nou privilegiu ne-a dat de a ne convinge, că fruntaşii comunei în bună înţelegere óduc cu poporaţiunea, care ascultare îi dá în lucrurile bune, de care pártaşá o face.

Frumósele cântări, esecutate de micí şcolari şi frumósele buchete de flori, oferite óspeţilor nostrí Sibieni de eleve, dovadá ne-au dat, că şi învăţătorul Alexandru Bársan la locul séu se găsesce.

„Frunzá“.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 31 August. Generalul Saharow telegrafiazá, că Ruşii au respins numérose atacuri ale Japonésilor şi trupele rusescí i-au atacat pe intréga linie de luptá. Mai multe posiţiuni, pe cari le cucerirá Japonésii, au fost recucerite de Ruşi. Artileria rusescá a manevrat cu succes. Dupá amiadá şi dupá lupte grele, Ruşii au împedecat mişcările Japonésilor de a încunjura flancul drept, şi i-a silit să se retragá.

Berlin, 31 August. Dupá sciri private sosite aici de la Petersburg, la doué divisiuni japonese lí-ar fi succes a-se furişa între Liaoyang

şi Mukden şi a tăia astfel legătura lui Kuropatkin cu Mukdenul.

Londra, 31 August. Dupá lupta de artilerie, a urmat la Liaoyang ofensiva infanteriei japonese, care cu mare repediciune a înaintat de-alungul rîului Taiciho. Ruşii însă au respins-o. Colónele japonese au fost silité să se opréscá şi să inceteze atacul.

Berlin, 31 August. „Berliner Tagblatt“ primesece din Liaoyang scirea. că cu tótá canonada náprasnicá a Japonésilor, Ruşii şi-au păstrat posiţiunile. La frontul de răsárit Japonésii n'au mai putut să înainteze. Corpul al cincelea siberian a sosit întreg la Charbin. Avangardele lui stau aprópe de Liaoyang.

Londra, 31 August. Dupá scirile telegrafice sosite ađi, Japonésii au îndreptat 13 atacuri contra posiţiunilor rusescí. Ruşii au respins mai multe din ele. La frontul de sud Ruşii au avut pierderi mari.

Londra, 31 August. „Daily Telegraph“ primesece din Cifu scirea, că marele atac al Japonésilor contra Port-Arthurului, n'a succes. Japonésii au luptat cu mare fanatism. Prin valuri de sângeré, ei au cădúť aşa-şicînd cu piepturile în baionetele Ruşilor. Au cădúť în massá. În locul celor cădúťi au înaintat alţii, calcând pe cadavrele camaradilor lor, însă baionetele rusescí i-au spintecat cumplit. A fost o învámşală şi un măcel grozav. Diarul „Nov. Kraj“ din Port Arthur spune, că printre Japonésii cădúťi se aflau băieţi tineri şi bétráni încărungiţi. Diarul descrie fanatismul cu care Japonésii fac asalturile desperate. Ei se tirásc pe páncece ca Indieni pentru a ajunge la culmea redutelor, unde sunt în pinşii de şrapnelele proprii, din cauza cărora nu mai pot da înderét. La 24 August Japonésii atacând fortul „Paliceng“, au fost respinşi cu pierderi mari.

Mukden, 1 Septemvrie. Japonésii au fost respinşi alaltáieri pe tótá linia cu pierderi enorme. Japonésii au pierdut şi 40 de tunuri.

Hrana raţională a vitelor.

Sfaturi.

Lipsa de hraná pentru vite pune pe sáteni la indoialá, de a-le ţiné mai mult în ierná şi pentru acésta mulţi dintre ei se vor grábi a-şí vinde vitele mai înainte de ierná pe un nutreţ de nimic. Prin acest fapt ogórele pentru séménaturi vor rămáne nearate şi lipsa de hraná atât pentru ómeni, cât şi pentru vite se va întinde şi în anii următori.

Guvernul a luat mészuri, de a veni la timp în ajutor tuturor celor lipsiţi de nutreţ. Pe lângá aceste ajutóre, fie-care ţéran, care are vite, trebuie din timp pe cât va poté, să-şí stringá de ale nutreţului, ca paie de grâu, sécará, orz, ovés, pléva tuturor acestor paie, fén pe unde se mai găsesce, lucerná, trifoiu etc., pe cari le vor pástra bine sub acoperişuri, spre a nu se stricá o parte din ele de ploí. Pe pámentul gol nu trebuie puse aceste nutreţuri; ci tot-déuna pe un pod de lemn, spre a nu se strica jos.

Dupá cum s'a dat instructiuni mai înainte de ministerul de interne, porumbul (nápuşoiul), care până acum nu a legat, nu mai este nádejde de a legá şi va rămáne stérp. Tot acest porumb trebuie táiat de verde, cáci lásat să se usce, íşí pierde din părţile sale hránitóre şi după-ce în polog s'a uscat numai de jumétate (vested), se aduce acasá.

Mai înainte de a tăia porumbul, se face o grópá în páment, lungá după cum s'ar socoti, că este de ajuns să cuprindá toţi cocenii (strujenii) de porumb. Grópa trebuie făcutá pe un dámb (inálţime) pentru a-se poté scurge apa, ce ar stagna în ea şi la una din laturile grópei trebuie făcut

un canal, care va pleca de la fundul ei şi va eşi afará, ca atunci când ar fi un prisos de apă să aibá unde să se scurgá; canalul trebuie să fie de olane de páment, séu scánduri de lemn, cáci altfel lásat, s'ar surpa şi astupa. Grópa trebuie făcutá mai largá la fatá şi mai îngustá la fund şi înclinatá fórte puţin spre canal (un centimetru pe metru).

În grópa se aduc şi se pun pe pámentul gol toţi cocenii (strujenii) pe jumétate uscaţi, după-ce mai întâiu au fost tocati cu maşina, cáci întregi nu se îndesá bine şi rămânénd locuri góle printre ei, se mucigáesc în grópa. Dupá fie-care strat de tocăturá se jócă bine, şi decá grópa este mare, se trece de mai multe ori cu o páreche de boi peste fie-care strat spre, a-se îndesa bine.

Dupá fie-care strat de nutreţ verde se poté pune şi un strat de pléva de grâu orz, ovés séu sécará şi acéstá pléva odatá cu nutreţul verde se murézá şi ea capétá un gust acríşor şi este fórte plăcutá.

Grópa se lasá gólá cam de 25—30 c. m. şi acest gol se umple — d'asupra —, după-ce s'a aşternúť peste nutreţ un strat de paie cu páment, care se jócă bine şi puternic ca şi pámentul din casá. În modul acéstá vom avé pentru érná ceea-ce se chiamá nutreţ murat.

Nutreţul murat se poté pástra în páment 2—3 ani destul de bine şi în toţi anii, fie-care ţéran s'ar poté pregáti cu un an înainte, nu numai în vederea secetei, cáreia îi urmézá lipsa de nutreţ, dér şi în vederea hránirii indestulátóre şi plăcute vitelor primávara în timpul aráturilor, când mai în totdéuna este lipsá de nutreţ.

Se poté folosi în modul acesta: foile de la sfecla de zahár şi de nutreţ. După-ce se culeg sfeecele tóamna de pe câmp, se curáţá de foi, cari chiar galbene fiind îngropate, după cum s'a arátat mai sus, ele se vor mura şi pástra bine.

Foile de varzá din vârzáriile mari, otava cositá tóamna, iarba de prin ochiurile de liveţi din páduri, care nu s'ar poté usca din cauza prea multei úmbré, frunzá de gorun, ştejar, gárniţă, ulm, teiu, sálcii şi chiar arini etc., adunate, despárţite de crácle lor şi puse la murat, vor da un prea bun nutreţ.

Acest nutreţ murat nu trebuie dat singur la vite, cáci fiind cam acríşor, vor mânca cu lácomie şi-şí vor pierde sánéttatea şi în deosebí o vacá cu viţel în pán-tece va lápáda viţelul, ci totdéuna trebuie dat în amestec cu paie, coceni (strujenii), fén tocat.

Pentru tocaturile acestor nutreţi, sunt maşini în tóte oraşele mari ale ţérii cari se învêtesc cu mána şi cu puterea aburului. Cele dintáiu sunt ieftine şi se poté cumpéra în tovaráşie de 3—4 sáteni şi în lipsá de mijlóce din partea sátenilor se poté cumpéra prin băncile populare. Cele de al doilea, al căror cost este cu totul neînsemnat pe lângá marile folóse ce ar aduce, se poté cumpéra în asociaţiune de óátrá sáteni, séu tot prin mijlocirea băncilor populare în tóte comunele unde sunt mori de aburi şi vapóre de treerat.

Proprietarii de mori de abur şi vapóre de treerat în împrejuráriile de fatá ne place să credem, că vor da tot sprijinul sátenilor din apropiere, dándu-le o micá putere din presiunea de la vapóre, pentru punerea în mişcare a maşinilor de tocat nutreţ.

Se poté de odatá cu presiunea de la un vapor treera séu mácina şi în acelaşi timp toca nutreţ.

Pentru a-se poté mişca bine tocátórea de fán, pae séu coceni de la puterea vaporului, trebuie ca la capétul axei (osiei) opus roţei celei mari (coarba séu volanta) ce pune prin transmisiunea curelei batoza de treerat, séu pietrile de mácinat în mişcare, să se facá o anumitá róta de lemn (al cárei mijloc să fie infundat) în circumferinţă séu diametru de 2 şi jum., ori mai mare decát róta de la tocátóre, coréspondétóre prin curea cu vaporul.

Nu se poté întrebuinţa aci róta cea mare a vaporului cu care se pune în mişcare batoza de treerat, séu pietrile de mórá, de óre-ce avénd o circumferinţă prea mare

nu corésponde celei de la tocátóre, atunci tocátórea s'ar invérta prea repede şi séu că vor sári în bucáţi cuţitele ce tae nutreţul şi se vor întâmpla casuri triste, ba chiar nenorociri între lucrátorii, séu că maşina de tocat se va ridica în sus prin prea marea putere ce i-se trimite de la vapor.

Curea care să transmitá puterea de la vapor la maşina de tocat se [póte face din mai multe curele de la batoza de treerat, legate între ele, séu se poté face o curea latá de cânepá, în lipsá de curea anumitá.

Maşina de tocat paie, pentru a nu se mişca din locul ei în timpul lucrului, trebuie pusá pe un pod de trunchi pátraţi, grei, de lemn, prinşéndu-se piciórele maşinei de acéstia.

(Va urma.)

Societáti pentru vinderea ouélor.

Oul este pentru om un mijloc de nutrire nu numai fórte gustos, dér tot-odată şi fórte nutritor şi pe lângá aceste cu óre-care putere támaduitóre în el, din care causá este de neapératá trebuinţă atât în coliba muncitorului, cât şi în palatul domnitorului.

În timpul din urmă ouéle au început a se căuta şi a se pláti mai bine ca mai înainte. Causa acestei scumpiri sunt „societátile pentru vinderea ouélor“, de cari s'au înfiinţat acum şi prin Transilvania în mai multe locuri. Societáti de acestea sunt cu totul 304.

Societátile numite stau în legá-tură cu societatea centralá din Budapesta, ér acéstá stá în legá-tură cu firma pentru exportarea ouélor din Stuttgart a urmátorilor lui C. Hörnler, care la începutul fie-cárei săptămáni stabilescé preţul ouélor pentru săptămána ce urmézá.

Societátile numite avisézá apoi prin câte o corespondenţă poştalá pe agentii lor, de cari acum încă se aflá mai în fie-care comuná, că cu ce preţ să stringá şi ei ouéle de pe la economé şi alţi neguţatori de oué de pe la sate.

Societatea centralá trimite în cas de lipsá şi câte un membru al séu, ca să arate societátilor de nou înfiinţate, cum să pacheteze ouéle, cum să le predea la trenuri, mai departe le dá ládiţele de lipsá pentru strinsul ouélor, precum şi materia-lul de lipsá pentru pachetatul acestora, ér unde societátile au lipsá de capital, le mai împrumutá şi parale.

Societatea centralá mai ţine şi un comisar, care vizitézá tóte societátile pe rând. Acela le mai dá apoi şi îndrumáriile de lipsá cu privire la stringerea, împachetarea şi trimiteria ouélor.

În urma lucrárei neobosite a numitelor societáti, s'au adunat şi vindut în decursul celor patru ani din urmă urmátóarele cantitáti de oué:

În anul 1901, 783 de láđi cu 1.124.520 de oué.
În anul 1902, 5.902 de láđi cu 8.598.680 de oué.
În anul 1903, 8.834 láđi cu 12.822.444 de oué.

În anul 1904 (în cele dintái patru luni) 3.042 láđi cu 4.480.480 de oué.

Din cantitátile acestea s'au vindut pe piéţele noastre 4.450 de láđi cu 6.408.000 de oué; în Anglia s'au vindut 1.306 láđi cu 1.880.640 de oué, ér în alte ţéri stréine 12.876 de láđi cu 18.541.440 de oué.

O ladá de oué se vinde cu preţul mijlociu de 69 coróne 89 fileri.

Din cele de mai sus poté vedé fie-care econom séu mai bine dísc-economá, la ce pierderi mari se expun acelea, cari nu ţin nici acum ga-

lițe într'un număr mai mare, ca' să pótă vinde și ouă mai multe, din prețul cărora se-și pótă cumpăra cele de lipsă pentru trebuințele casnice. Pot vedé și frunțașii noștri, ce venitură lasă și ei din mână străinilor, decât nu înființeză susnumitele „societăți pentru vinderea ouălor“.

I. G.

Insciințare.

„Reuniunea femeilor române din Brașov“ a înființat, după cum se știe un internat, cu scop de a instrui fetițe din clasa de mijloc a societății românești în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economii.

Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca să pótă primi fetițe cu taxa cât se pôte de scădută.

În acest internat se învață: a) a pregăti tot felul de mâncări; b) a spăla și a călca tot felul de albituri; c) a croi și a căsa cu mașina tot felul de albituri și vestimente; d) a cultiva legumi, și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă, s'a introdus și o școlă de repetiție prevădută în legile statului pentru copile de la 12—15 ani.

În această școlă se va propune:

Limba română în 2 cursuri à 2 ó. pe săptăm.	2	2	2	2
Limba maghiară	2	2	2	2
Limba germană	2	2	2	2
Aritmetica	2	2	2	2
Istoria și Geogr.	2	2	2	2
Istoria nat. și fizica	2	1	1	1
Religia	2	1	1	1
Desemnul	1 curs	1	1	1
Scrierea	1	1	1	1
Cântări	1	1	1	1
Gimnastica	1	1	1	1

În acest „Internat“ se primesc fetițe române, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani.

De ore-ce prin reorganizarea cea nouă a instrucției numărul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreținere și instrucție taxa de **16 fl. pe lună**, plătită anticipativ.

Fetițe orfane și sêrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetițe din Brașov, cari vor voi să petrecă numai peste di în „Internat“, plătesc pentru totă instrucția și pentru prânș și ojină câte **12 fl. pe lună**.

De ore-ce numărul elevelor atât al celor cu plată, cât și al bursierelor este restrîns, de aceea se învîtă părinții și tutorii a se anunța, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez la subscrierea președintă până în **20 August st. v.**

Primirea elevelor în „Internat“ se va face de la **25 August st. v. incolo**.

La primire are să aducă fie-care elevă albiturile și vestimentele necesare, precum și așternutul de pat.

În legătură cu acest „Internat“, Reuniunea în anii trecuți a înființat și un „Orfelinat“ pentru fetițe orfane și sêrace de la 6—12 ani; aceste fetițe primesc întreținerea completă pe speșele reuniunii și sunt obligate a cerceta școlile române gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în **20 August st. v.**

Informațiuni mai de aprôpe se pot primi de la președinta reuniunii și de la actuarul acesteia.

Agnes Dușoiu, președintă
Lazar Nastasi, prof. gimn. și actuarul reuniunii.

MULTE ȘI DE TOTE.

Originea lui Kuroki.

S'a diș, că Kuroki, neînfrântul general japonez, e polon de origine. Un nepot al generalului Kuroki, care nepot trăeșce la Rostow în Rusia, publică în diarul „Piasowski Kraj“ o epistolă, care dovedeșce originea polonă a lui Kuroki, în oas că epistola e autentică. Epistola are următorul cuprins: „În anul 1836, după revoluțiunea polonă, fugi din Rusia aristocratul polon Kuroski împreună cu fratele-său mai mic. Fratele mai mic se duse cu nișce oazaici la Nowtserkost. Țarul Nicolae Pawlowiș auđi de tinêrul Kuroski și-i porunci, să-și schimbe numele în Poljkow și să se așede la Rostow. unde a primit ca dar o

moșie mare. (Ađi se află acolo un deposit mare de cărbuni, proprietatea fraților Poljkow). În decursul timpului află Kuroski-Poljkow, că frate-său mai mare trăeșce în Iaponia și astfel ei începură a coresponda unul cu altul. După mórtea lui Poljkow rămaseră 2 fii Mihaiu (scriitorul acestei epistole) și Benedict, cari strînseră și mai mult legăturile cu unchiul lor din Iaponia. Până în diua de ađi Kuroki se gândeșce la nepoții săi și adeseori le trimite daruri scumpe, ca pahare prețioșe, parasole, stofe, etc“.

O întemplare hazlie.

Dilele trecute s'a petrecut următoarea scenă hazlie într'un tramvai din Paris:

Când conductorul intră în tramvai, el đări spre marea lui spaimă un căne uriaș, ocupând două locuri de pe bancă.

— Vê rog să ieșiți cu căinele, dișe el omului, care se afla lângă căine.

— Nici că mă gândesc, răspuse acesta.

— Atunci vê rog, să mă urmați.

— N'am poftă.

— Atunci voi aduce un agent al poliției.

— Poți aduce și doi și apoi?

— Apoi vei vedé.

— Ei bine vom vedé.

Representantul autorității apare și înceroă cu binele.

— Șoiți, dișe el, că nu e permis a ua căini în tramvai?

— Sciu.

— Atunci plecați cu căinele!

— Ce vê trece prin cap?

— Atunci spuneți-mi numele, pronumele, profesiunea și domiciliul.

— Bucuros de ce nu, dacă vê intereseză.

— Trebuie să încheiu cu D-ta un protocol pentru darea d-tale în judecată.

— Glumiți, dar de ce?

— De ce? Pentru că nu scoți din tramvai căinele d-tale.

— Dêr acesta trebuia să mi-o spui de la început, răspuse călătorul zimbînd; căinele nu este al meu!

De fapt căinele aparținea unui Engles, care urmărea din apropiere, cu mult interes cêrta, fără să dișă vr'un cuvânt; el se sculă și plecă cu căinele.

O cură de întinerire.

Intr'un oraș din Mexico — așa scriu foile mexicane — un șarlatan a adus la cunoștința publică, că posedă mijloce, cu ajutorul cărora ar putea să redeș femeilor îmbătrânite tinereța. Spre scopul acesta învîtă tôte femeile din oraș și împrejurime la o ședință. Deși prețurile de intrare la această ședință erau forțe mari, totuși s'au prezentat vre'o 30 de dame în odaia de ședințe, care era decorată cu numêroșe tablouri misterioșe și semne cabalistice. Ședința a fost deschisă prin un discours, roștit de șarlatanul mexican, care după ce a vorbit damelor despre puterea demonică și fericirea tinereței, le-a dat spre gustare nișce pilule mici. După această șarlatanul s'a adresat cu următoarele cuvinte damelor presente: „Natura puterii mele miraculoșe pretinde, ca să încep procedura mea de întinerire cu cea mai bătrână dintre dame“. Ardeșându-se apoi unei dame, o întrebă: „Madam vê rog, de câți ani sunteți?“ — Dama întreată se înroși, apoi recunoscu, că e de 37 ani, vecina ei 36 de ani și așa mai departe până la ultima, care cu o ôreșcare mândrie răspuse, că e de 20 ani. „Damele mele“ — dișe în urmă șarlatanul — „observ spre cea mai mare a mea satisfacțiune, că cura mea de întinerire a succes pe deplin. Când a-ți intrat în această sală, am dispus să vi se taxeze etatea D-vôstră, și cifrele absolut sigure, cari mi s'au comunicat la început, au întrecut cu cel puțin 10 ani pe acelea, pe cari mi le-ați numit D-Vôstră acum! Tôte îmi veți concede, că o femeie în etate de 37 ani nu pôte fi considerată drept „bătrână“ și etatea această este cea mai mare, dintre acelea, pe cari mi le-ați numit D-vôstră. Vê feliciti din tôte inima la tinereța redobândită și mă recomand și în viitor în atențiunea D-Vôstră.“

Dișe și dispără.

Mutarea legătoriei de cărți.

Onoratului public din oraș și de la sate se face cunoscut, că cea mai renumită legătorie de cărți mai nainte W. Haydecker, până acuma Strada Porții Nr. 22, se află din 20 Iulie a. c. în casa: Strada Orfanilor Nr. 7 (vis-a-vis de strada școlii și de prăvălia lui Seewald).

Comandă se primesc și în cele două librării subscrise. Cu stimă **Librăria H. Zeidner** Tîrgul Grăului și **Filiala Strada Orfanilor Nr. 7.** Chec postal Nr. 12,542. Telefon Nr. 228.

Vindecarea deplină a bolilor secrete.

Să nu pregete nimeni într'o cestiune atât de gingașe a se presenta odată în personă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate pótă afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bôlei, ori cât de adênc ar fi bóla înrêdăoinată în organism. Pe basa acestei esaminări pótă cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rului, ceea-ce fie-care o pôte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cineva nu pôte veni în personă, atunci se-și descrie bóla cu deamêntul și după-ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuințioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marca de răspuns. După încheierea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curățitor e institutul special al d-ului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bunăvoință și conștientitate capêta ori-cine (bărbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bóla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor dîlnice Dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metotul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele și tôte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore séra (Duminecă până la 12 ore la amiađi).

Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Anunțuri de cășetorie.

De la 19—25 August 1904.

1. Ioan Muntean gr. or. lucrător cu Eufrosina Furnică gr. or. din Brașov.
2. Aurel Doboș gr. or. lucrător cu Maria Danga gr. or. din Brașov.
3. George Sirbu gr. or. lucrător în Nou cu Maria Buoelea gr. or. din Dirște.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Dr. med. univ.

Franz Stiehler

fost medic la spital.

Specialist pentru bóle interne, de copii și sexuale. — Dă consultațiuni dela 11—1 ore a. m. — Strada Mihail Weiss Nr. 6.

Un candidat de avocat

perfect în styl maghiar și român, să primesc momentan pe lângă condițiunii forțe favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lázár, Sibiuu, strada Urezului Nr. 11.** 11180,2—3.

AVIS!

Subscrise se recomandă Onor. public pentru confecționare de

Rochii și Albituri

după moda cea mai nouă, cu gust și după plac, în și afară de casă.

Cu tóta stima

DORA KÖNIG.

Brașov, Strada Catherinei nr. 23.

2—3.1459.

Nr. 13561—1904.

Publicare de oferte,

referitoare la edificarea unui Hotel modern în orașul Brassó.

În urma decisului reprezentanței orașenești dela 30 Iunie 1904, Nr. crt. 193—1904, prin această se aduce la cunoștința generală, că orașul Brassó este aplicat a vinde:

1) casa orășănescă Nr. 12, folosită de present ca Hotel, sub numirea „Coróna de aur“, dinpreună cu casa orășănescă din dosul acestia, sub Bucium Nr. 3, cu un teren de edificat în total 1700 m²;

2) complexul locului de casă numit „Berăria“ carele cuprinde următoarele casé: cea din Strada Porții Nr. 70, și cele din Strada Spitalului Nrii 65, 67 și 69 dinpreună cu locul public din stradă, carele în conformitate cu linia de regulare edilă se aduce la acest còmplex, în mărime totală de 4200 m²;

3) Locul Cafenelei dela promenadă și locul de promenadă aflător lângă acesta cu o suprafață în total de 3000 m²;

4) și un alt loc ôre-care orășănesc.

Tôte aceste locuri se vînd cu aceea condițiune, ca pe locul de edificat cumpărat să se facă un Hotel corêspundêtor cerințelor moderne.

Folosirea apei din apeductul orașănesc și a gazului din institutul de gaz orașănesc se asigură edificatorului Hotelului cu prețul ce se vînd aceste obiecte celor favorizați.

Amatori de astfel de antreprinderi se învîtă decî prin această a-și înainta la protocolul de exhibite al subsemnatului magistrat orașănesc ofertele lor în scris, sigilate, prevêdute cu un timbru ungar de o corónă și cu un vadiu de 10 mii de cor. adecă: deșce mii de coróné, constatator din depunerii la „Cassa de economii gen. brașoveană“, la „Albina“, la „Banca națională societate pe acții“, séu în hârți de stat, scrisuri de credit fonciar, cel mult până la **15 Novembre 1904, la 10 ore a. m.** pentru că oferte so-site mai târziu sub nici o împrejurare nu se vor lua în considerare

Așternerea ulterioară a așa numitelor lămuriri, întregiri etc. la ofertele deja înaintate, de asemenea nu se vor lua în considerare, decî, se vor respinge.

În oferte să se descrie esact după mărimea de suprafață și alte semne, obiectul resp. locul de edificat, pentru carele oferentul face declarație de cumpărare, mai departe să se arete cu esactitate prețul de cumpărare oferit atât în cifre cât și în litere.

Mai departe oferentul este obligat a acuda la ofertul séu o descriere esactă a edificiului, dinpreună cu schița de plan, din cari să se învedereze numărul camerelor, pentru pasageri și alte încăperi ale hotelului, precum și stylul în care va fi zidit hotelul.

Vadiul alăturat la ofert, pentru asigurarea ținerii obligamintelor luate asupra-și cu referință la edificarea hotelului modern, se va restituí oferentului, îndată ce hotelul va fi edificat și pus în aplicație.

În fine rămâne la voia respectivului oferent a arêta în ofertul înaintat de dênsul în puncte separate ori-ce alte obligăminte, cari dênsul este aplicat a le lua asupra sa, espunerea acelora însă trebuie făcută într'o formă hotărîită, carea să eschidă ori-ce îndoială.

Brassó, 10 August 1904.

2—3.1459. Magistratul orașănesc.

Nr. 15-1904, ex. sen. șc. com.

Escriere de concurs.

Pentru completarea dosului de învățător la școala comunală din Borgo-Tiha se escrive concurs cu termenul până la **29 August 1904**, pe lângă următoarele emolumente împreună cu acel post și anume:

Salar anual de 600 cor, cuartir liber în edificiul școlii constatător din 2 chilii, cizină și cămară, competență de grădiniță în estensiune de 400⁰ și cuincuenalele prevăzute în lege.

Concurenții la acest post de învățător au se documenteze, cumcă poșed în vorbire și scriere limba română și maghiară, cumcă în înțelesul legii sunt calificați și sunt de relig. gr.-cat.

Recursele scrise în limba română și maghiară și ajustate cu estras de botez, cu diplomă de calificățiune docențială, cu atestatul despre eventualul serviciu de învățător de până acuma și atestat despre purtarea morală din partea primăriei comunale, au se fie înaintate până la termenul de mai sus senatului școlii comunale din B.-Tiha.

Suplicele înaintate după termenul pus nu vor fi luate în considerare.

De la presidiul senatului școlii comunale.

Borgo-Tiha, 10 August 1904.

Ihescu Vasiliu,

președintele scaunului școlar.

3-3

PUBLICAȚIUNE.

Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu dă în arândă pentru mai multă ani 27 jugăre de fânate, comasate, din apropierea fabricii de zahar dela Bod.

Arândarea se va face pe cale de licitațiune publică verbală, care se va ținea **Duminecă în 22 August** st. vechiu (4 Septemvrie n.) 1904, la 10 ore a. m. în sala de ședințe a comitetului dela Biserica sf. Nicolae din Brașov-Scheiu.

3-3.1468.

Epitropia.

CHOCOLATER

March cu renume universal
pentru calitate fină.
Vândare cu mărunț și engro
în Ungaria la
Brázay Kálmán Budapest
VII. József körút 37-39.
2-10.1477.

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recelă, înbuibare, mâncări greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, sau viața neregulată și-au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dureri, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun **Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich**

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea se folosesc de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare, dispăre adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, bătaie de inimă, insomniă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătură întrebunțând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii stricăcioșe prin eșirea ușor la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adeseori din mistuire rea și din dispoziție lăcnăvicioasă a ficatului. Persone cari pătinesc de lina de apetit, nervositate, dureri de cap, insomnie, tângesc cu încetul Vinul de burueni dă impuls puterii de viață, Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănește, mișcă prefăcerea substanțelor, alină nervii excitați și produce viciune de viață. Multime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmaciile diu: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Țințari, Helchiu, Bod, Feldiara, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zágón, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztynkos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aiud, Panteicu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“. — Trimite 3 sau mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Se se ferescă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirit de vin 1000, Glicerin 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireș 3200, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmusa a. 100. Aceste părți constitutive se se amestece.

Cea mai bună și efină carte de limba maghiară, pentru școlile populare române,

a apărut în editura lui **H. ZEIDNER** în Brașov:

nu tradusă din nemțesce, ci în Original, a 4 a ediție, care este răspândită în 80.000 eemplare:

Abecedar și întâia carte pentru deprinderea limbii maghiare în școlile populare. Pe baza planului ministerial de învățământ, de *Francisc Koós*, inspector școl. în pens. și consilier regesc și *Vasile Goldiș*, prof. gimn. în pens. și secretar consis. 72 pag. Prețul legat, cor. —.40.

De același autor:

A doua carte pentru deprinderea limbii maghiare, edit. II. 112 pag. Prețul legat. cor. —.50
(Carte aprobată de Inaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, prin ord. Nr. 2,285-894.)

La cerere se trimite catalogul cărților în editură gratis și franco.

Lucrul bun și solid nn are lipsă de reclam!

Primul Atelier brașovean de Uniforme.

Fondat în 1891. **D. PLATOȘ.** Fondat în 1891.

Prima și coa mai renumită firmă din Transilvania în ramul uniformei.

Liferază pentru Voluntari de un an completa uniformă necesară cu Cor. 110-300 cor. sub garanție, strict după regulamentul prescriș militarilor și totuși elegant.

D. PLATOȘ.

Brașov, Strada Mihail Weiss nr. 2. (Casele proprii).

2-3

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop și la Eremias Nepoții.

Se primesc 2-3 COPII de școlă cu întreținere (cost) și îngrijire la Rosa Kloos,
1-3.1481. Brașov, Strada Prundului nr. 37.

Copii în cost se primesc ieftin în Strada Nouă nr. 18, parter.
1-3.1483. 1-2

Carne ieftină!

Firma **Leonhardt & Căpățină, Strada Hirscher (sub Podul Bătușilor)** face cunoscut Onor. public, că cu începerea dela 1 Septemrie st. n. va **Vinde 1 kgr. carne de vită cu 44 cr.**

Causa este ieftinirea vitelor.

Cu stimă

Leonhardt & Căpățină.

AVIS membrilor societății noastre!

Avem onóra a face cunoscut acelor Onorați membri ai „Primului institut de asigurare de serviciu militar“, asociație ce desfășură o activitate binecuvântată. sub Inalta protecție a Alteței Sale c. și r. Archiducele Iosif, și acelor cari din cauza de absentă, sau alte împrejurări, nu au primit publicațiile ce li-sau trimis, că cu începerea dela 1 August anulcurent chitanțele de premii scadente se vor lua în primire de nou înființata „Representanță cercuală“ de aici.

Ne luăm voia a atrage atențiunea părinților, cari duc grije de viitorul copiilor, precum și a tutorilor de orfanii asupra intențiunilor binefăcătoare a institutului nostru, care și aci numără o multime de membrii fără deosebire de naționalitate și rang, că cancelaria noastră, care se află în casele **Dr. Tartler, Strada Porții nr. 35**, dă toate informațiile ce se vor ceré atât verbal, cât și în scris, despre toate întrebările în privința institutului, fără nici o plată, și la cerere trimite și pe plenipotentiul cancelariei la fața locului, fără plată.

Órele de cancelarie dela óra 8-12 a. m. și dela 3-6 p. m. Dumineca și în zile de serbătore dela 10-12 óre a. m.

3-3.1472.

Representanța cercuală generală.

Țigle de Cement de acoperiș (Langfalz)

fórté resistente contra intemperiiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nefermuriță.

Se capetă cu pret fórté ieftin la Fabrica **PORTLAND-CEMENT** din Brașov.